

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Politické aspekty územní samosprávy – přímá volba
starostů**

Kateřina Hružová

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kateřina Hružová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty územní samosprávy – přímá volba starostů

Název anglicky

Political Aspects of Local Self-Government – Direct Vote of Municipality Mayors

Cíle práce

Práce vychází z aktuální jak odborné, tak celospolečenské diskuse, která je věnována možnosti přímých voleb politických funkcionářů. Práce se konkrétně orientuje na problematiku přímé volby starostů v českých obcích. Cílem práce je v této souvislosti posoudit možnosti zavedení přímé volby starostů v kontextu diskutovaných návrhů na mechanismus volby. Dílčími cíli práce je posoudit na základě expertních rozhovorů postoje odborníků z praxe územní samosprávy a dále popsat dopady možného zavedení přímé volby.

Metodika

Práce bude vytvořena na základě analýzy politického života vybraných obcí a dále na základě rozhovorů s představiteli územních samospráv těchto municipalit. Objekty studia budou obce správního obvodu Teplic – města s rozšířenou působností. Subjekty studia budou jednak místní politické procesy daných obcí a jednak političtí představitelé, s nimiž bude veden semistrukturovaný rozhovor. Práce bude taktéž vytvořena na základě studia dat o volebních výsledcích (dostupné na www.volby.cz).

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Přímá volba, obec, starosta, zastupitelstvo obce, volební výsledky

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností : koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. ISBN 978-80-7325-144-4.

BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

BUBENÍČEK, V. – ČMEJREK, J. – ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

JÜPTNER, P. Přímá volba starostů v evropské komparaci a české diskusi. *Acta Politologica* 4, 3, 232-245, 2012. ISSN 1803-8220.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2019

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 11. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Politické aspekty územní samosprávy – přímá volba starostů" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne: 28.11.2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce panu Ing. Radkovi Kopřivovi, Ph.D. za pomoc při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat zástupcům územní samosprávy ve správním obvodu Teplic – města s rozšířenou působností, při poskytnutí rozhovorů.

Politické aspekty územní samosprávy – přímá volba starostů

Abstrakt

Práce vychází z aktuální jak odborné, tak celospolečenské diskuse, která je věnována možnosti přímých voleb politických funkcionářů. Práce se konkrétně orientuje na problematiku přímé volby starostů v českých obcích. Cílem práce je v této souvislosti posoudit možnosti zavedení přímé volby starostů v kontextu diskutovaných návrhů na mechanismus volby. Dílčími cíli práce je posoudit na základě expertních rozhovorů postoje odborníků z praxe územní samosprávy a dále popsat dopady možného zavedení přímé volby.

Klíčová slova: Přímá volba, obec, starosta, zastupitelstvo obce, volební výsledky

Political Aspects of Local Self-Government - Direct Vote of Municipality Mayors

Abstract

The bachelor thesis is based on the current discussions that are taking place within the society and between professionals regarding to the possibility of direct election of political officials. Specifically, it focuses on the issue of direct election of mayors in Czech municipalities. The aim of this bachelor thesis is to assess the possibility of introduction of direct election of mayors in the context of discussed proposals for the election mechanism. Partial aims of the thesis are to assess the approach of experts in the area of local government on the basis of expert interviews and to further describe the impact of the possible introduction of direct election.

Keywords:

Direct election, municipality, mayor, municipality council, elections results

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	14
3 Formální aspekty územní samosprávy v ČR.....	15
3.1 Územní samospráva obcí – definice podle Ústavy ČR.....	15
3.2 Územní samospráva obcí – definice podle zákona č. 128/2000 Sb.	15
3.3 Obec a její orgány	16
3.3.1 Obec	16
3.3.2 Zastupitelstvo.....	16
3.3.3 Rada obce.....	18
3.3.4 Starosta obce	19
3.3.5 Místostarosta obce	19
3.3.6 Obecní úřad.....	20
3.3.7 Další orgány obce	20
4 Volba starosty obce	22
4.1 Přímá volba a její teoretická východiska	22
4.2 Volba starostů v České republice	23
4.3 Diskuze o zavedení přímé volby starostů v České republice.....	24
5 Přímá volba starostů v Evropských zemích a její souvislost.....	25
5.1 Volba starostů dle zemí	25
5.2 Přímá volba starostů v Evropských zemích	27
5.2.1 Slovenská republika	27
5.2.2 Polská republika.....	28
5.2.3 Maďarská republika	28
5.2.4 Spolková republika Německo	29
6 Praktická část	30
6.1 Geografická a demografická charakteristika Teplického okresu	30
6.2 Průmysl	31
6.3 Cestovní ruch	31
6.4 Doprava	32
7 Komunální volby 2018 – správní obvod Teplice	33
7.1 Lokální demokracie a její podoby v komunálních volbách 2018	33
7.1.1 Obec Bořislav	33
7.1.2 Obec Bystřany.....	34
7.1.3 Obec Bžany	34
7.1.4 Město Dubí	35

7.1.5	Město Duchcov	35
7.1.6	Obec Háj u Duchcova	36
7.1.7	Město Hrob	36
7.1.8	Obec Jeníkov	37
7.1.9	Obec Kladruby	37
7.1.10	Obec Žalany	37
7.1.11	Obec Kostomlaty pod Milešovkou	38
7.1.12	Město Košřany	38
7.1.13	Město Krupka	39
7.1.14	Obec Lahošť	39
7.1.15	Obec Mikulov	40
7.1.16	Obec Modlany	40
7.1.17	Obec Moldava	41
7.1.18	Obec Novosedlice	41
7.1.19	Město Osek	42
7.1.20	Obec Proboštov	42
7.1.21	Obec Rтынě nad Bílinou	43
7.1.22	Obec Srbice	43
7.1.23	Město Teplice	44
7.1.24	Obec Újezdeček	44
7.1.25	Obec Zabuřany	45
7.1.26	Obec Žim	45
7.2	Výsledky komunálních voleb v Teplickém okrese v roce 2018	46
8	Analýza rozhovorů s představiteli územní samosprávy	47
8.1	Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 1 „Proč jste se rozhodl kandidovat do komunálních voleb?“	47
8.2	Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 2 „Jaké priority jste si pro následující čtyři roky stanovil?“	48
8.3	Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 3 „Šel jste do voleb s tím, že budete usilovat o post starosty (místostarosty)?“	48
8.4	Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 4 „Uvítal byste posílení Vašich současných práv, pokud ano, tak v čem / posílení jakých práv?“	49
8.5	Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 5 „V posledních několika letech se hovoří o zavedení přímé volby starostů v ČR. Jste zastáncem přímé volby?“	50
8.6	Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 6 „Dovedete posoudit důsledky, které by tato změna přinesla, kdyby nová legislativa o přímé volbě starosty začala platit?“ ..	52
8.7	Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 7 „Jaký způsob přímé volby starostů by pro Vás byl nejefektivnější (jmenovitá volba; preferenční hlasy; lídr vítězné strany apod.)?“	53
8.8	Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 8 „Jak se vám líbí zavedení přímé volby prezidenta?“	54
8.9	Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 9 „Jste nakloněn omezení pravomocí rady ve prospěch starosty obce nebo případně jejího úplného odstranění (zrušení rady obce) ze soustavy orgánů obce?“	55

9 Závěr.....	57
10 Seznam použitých zdrojů	60
10.1 Knižní zdroje.....	60
10.2 Internetové zdroje.....	61
11 Přílohy	65

Seznam obrázků

Obrázek 1- Mapa okresu Teplice.....	30
Obrázek 2 - Erb obce Bořislav.....	33
Obrázek 3 - Erb obce Bystřany.....	34
Obrázek 4 - Erb obce Bžany	34
Obrázek 5 - Erb města Dubí	35
Obrázek 6 - Erb města Duchcov	35
Obrázek 7 - Erb obce Háj u Duchcova	36
Obrázek 8 - Erb města Hrob	36
Obrázek 9 - Erb obce Jeníkov.....	37
Obrázek 10 - Erb obce Kostomlaty pod Milešovkou	38
Obrázek 11 - Erb města Košťany.....	38
Obrázek 12 - Erb města Krupka	39
Obrázek 13 - Erb obce Lahošť.....	39
Obrázek 14 - Erb obce Mikulov	40
Obrázek 15 - Erb obce Modlany.....	40
Obrázek 16 - Erb obce Moldava	41
Obrázek 17 - Erb obce Novosedlice	41
Obrázek 18 - Erb města Osek	42
Obrázek 19 - Erb obce Proboštov	42
Obrázek 20 - Erb obce Rtyně nad Bílinou.....	43
Obrázek 21 - Erb města Teplice	44
Obrázek 22 - Erb obce Újezdeček	44
Obrázek 23 - Erb obce Zabušany	45
Obrázek 24 - Erb obce Žim.....	45

Seznam tabulek

Tabulka 1 - počet členů zastupitelstva.....	17
Tabulka 2 - počet členů v radě.....	18
Tabulka 3 - přímá a nepřímá volby v evropských státech	25
Tabulka 4 - odpovědi na otázku č. 1	65
Tabulka 5 - odpovědi na otázku č. 2.....	66
Tabulka 6 - odpovědi na otázku č. 3.....	68
Tabulka 7 - odpovědi na otázku č. 4.....	69
Tabulka 8 - odpovědi na otázku č. 5.....	70
Tabulka 9 - odpovědi na otázku č. 6.....	71

Tabulka 10 - odpovědi na otázku č. 7	73
Tabulka 11 - odpovědi na otázku č. 8	74
Tabulka 12 - odpovědi na otázku č. 9	75

Seznam grafů

Graf 1 - otázka č. 3.....	49
Graf 2 - otázka č. 4.....	50
Graf 3 - otázka č. 5.....	51
Graf 4 - otázka č. 6.....	52
Graf 5 - otázka č. 7.....	53
Graf 6 - otázka č. 8.....	54
Graf 7 - otázka č. 8.....	55

Seznam použitých zkratk

ČR.	Česká republika
Sb.	Sbírka zákonů
Zb.	Zákon o sbírkách
MVČR.	Ministerstvo vnitra České republiky
SNZ	Strana nezávislých kandidátů
NK	Nezávislý kandidát
TOP 09	Tradice, odpovědnost, prosperita
Ano 2011	Akce nespokojených občanů
DSSS	Dělnická strana sociální spravedlnosti
SPOZAM	Spolek sportu a zábavy na Modlansku
NOTAK	Novosedliční občané trochu aktivněji
S.T.O. HROB	Spojené tramské osady Hrob
SPD	Svoboda a přímá demokracie
SPOZ A NK	Strana práv občanů Zemanovci a nezávislý kandidáti
ORP	Obec s rozšířenou působností

1 Úvod

Komunální politika se týká každého občana. A ovlivňovat je může každý občan, který dovrší plnoletosti první den voleb a má trvalý pobyt na území České republiky. Bakalářská práce je zaměřená na formování politických aspektů územní samosprávy – přímá volba starostů. Pro zjištění těchto okolností jsem si vybrala obce a města správního obvodu Teplic.

Komunální volby, neboli také volby do zastupitelstev obcí, jsou pro občany, kteří jdou k volbám především v malých obcích, volbami nejdůležitějšími. Zvoleného starostu či celé zastupitelstvo si pamatují vesměs všichni občané dané obce. Proti jménům našich politiků na celostátní úrovni. V současné době by je dokázalo pojmenovat malé procento voličů.

Česká republika k 1. 1. 2018 má podle ČSÚ 6 258 obcí. Tento stav se dá porovnat v evropských zemích s Maďarskem či Slovenskem. Nejpočetnější jsou v České republice zastoupeny obce, které mají od dvě stě do čtyři sta devadesát devět obyvatel s trvalým pobytem. Těchto obcí je na území České republiky 1 992. Což znamená, že z celkového počtu 6 258 obcí České republiky to dělá 31,83 %. Naopak nejméně je obcí s počtem obyvatel nad sto tisíc obyvatel.

Přímá volba starostů v České republice není do dnešního dne, zakotvena v našem právním řádu. V posledních letech se o tomto problému vedou nekonečné debaty (v každé politické straně). Příznivců ohledně zavedení přímé volby starostů je mnoho, ale na druhou stranu je i dost odpůrců. Proč zavést přímou volbu, či nikoliv. Proč zavést přímou volbu, či nikoliv, na to mají politici spoustu argumentů.

Proč v České republice do dnes nebyla přímá volba starostů uzákoněna? To je velmi diskutovaná otázka. Nejdůležitějším důvodem, je obava z větších kompetencí starostů znepokojení obav větších kompetencí starostů plynoucích z přímé volby (předpokládají se větší pravomoce), jenž by mohlo mít špatný důsledek na územní samosprávu v České republice. A také proč měnit něco, co dobře funguje – volba zastupitelstvem. Zastupitelstva obcí fungují, většinou ke spokojenosti občanů.

Obyvatelé obcí a měst ve správním obvodu města Teplice přisuzují obecní politice a úspěšnosti vedení územní samosprávy velkou důležitost, zejména na malých obcích, kde je velká volební účast. Jak je vidět z výsledků v tomto okrese, dosahující hodnoty volební účasti kolem 40 % (volby do komunálních voleb v roce 2018: 39,11 %, volby do komunálních voleb v roce 2014: 38,14 %). Což v průměru není mnoho, ale na malých obcích je účast 60 – 75 %. Komunální volby oproti jiným jsou tedy v malých obcích na prvním místě v účasti ve volbách.

Bakalářská práce se zabývá tématem Politické aspekty – přímá volba starostů v České republice. V úvodu práce jsou vysvětleny formální pojmy územní samosprávy. Dále se v bakalářské práci řeší problémy přímé volby starostů včetně stávajícího způsobu volby starostů a taktéž popisuje evropské souvislosti přímé volby starostů.

V teoretické části je představen správní obvod města Teplice. Jeho geografická poloha, struktura obcí a měst, národohospodářská a kulturně – společenská struktura.

Prvním dílčím úkolem bylo zhodnocení výsledků komunálních voleb v roce 2018. Druhým dílčím cílem práce, bylo oslovit několik odborníků územní samosprávy z obcí a měst, se kterými jsou provedeny expertní rozhovory na téma přímá volba starostů, komunální volby. Z těchto rozhovorů je zpracovaná analýza

Shrnutí celého tématu přímá volba starostů v České republice je obsaženo v závěru práce.

2 Cíl práce a metodika

Cíle práce

Práce vychází z aktuální jak odborné, tak celospolečenské diskuze, která je věnována možnostem přímých voleb politických funkcionářů. Práce se konkrétně orientuje na problematiku přímé volby starostů v českých obcích. Cílem práce je v této souvislosti posoudit možnost zavedení přímé volby starostů v kontextu diskutovaných návrhů na mechanismus volby. Dílčími cíli práce je posoudit na základě expertních rozhovorů postoje odborníků z praxe územní samosprávy a dále popsat dopady možné zavedení přímé volby.

Metodika

Práce bude vytvořena na základě analýzy politického života vybraných obcí a dále na základě rozhovorů s představiteli územních samospráv těchto municipalit. Objekty studia budou obce správního obvodu Teplic – města s rozšířenou působností. Subjekty studia budou jednak místní politické procesy daných obcí a jednak političtí představitelé, s nimiž bude veden semistrukturovaný rozhovor. Práce bude také vytvořena na základě studia dat o volebních výsledcích.

3 Formální aspekty územní samosprávy v ČR

3.1 Územní samospráva obcí – definice podle Ústavy ČR

Česká republika má ústavu, která stanovuje právní rámec – ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně v Hlavě sedmé v člancích 99 až 105 se Ústava České republiky zabývá samosprávou obcí (Ústava České republiky, ústavní zákon č. 1/1993., ve znění pozdějších předpisů).

Česká republika se dělí na obce a na kraje. Obce jsou v Ústavě ČR formulovány jako územní samosprávný celek a kraj jako vyšší územní samosprávný celek. V článku 100 jsou obce definovány jako územní společenství občanů, kteří mají právo na samosprávu, je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku. Dále je obec samostatně spravována zastupitelstvem, je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek a hospodáří dle rozpočtu obce. Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého práva. Funkční období zastupitelstva je čtyřleté. Pouze zákon nařídí, za jakých podmínek se vyhlásí volby zastupitelstva před uplynutím funkčního období. Zákon stanoví působnost zastupitelstva. Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud není zákonem svěřen zastupitelstvu vyšší územní samosprávný celek. Obecně závazné vyhlášky může vydávat zastupitelstvo dle své působnosti. Pokud zákon stanoví může výkon státní správy být svěřen orgánům samosprávy (Ústava České republiky, ústavní zákon č. 1/1993., ve znění pozdějších předpisů).

3.2 Územní samospráva obcí – definice podle zákona č. 128/2000 Sb.

Zákon o obcích (obecní zřízení) č. 128/2000 Sb., nám přesně formuluje definici samosprávy a práva starosty obce.

V České republice má každá obec vlastní samosprávu. O svých záležitostech a o svém majetku rozhodují v rámci samostatné působnosti. Obce se starají o požadavky svých občanů a zajistí všestranný vývoj své oblasti. Hájí také veřejný zájem při vykonávání svých povinností.

Obec se stará o individuální věci samostatně. Zastupitelstvem obce je obec řízena samostatně (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.).

3.3 Obec a její orgány

3.3.1 Obec

Základní jednotkou územní samosprávy je obec. Obce dělíme na tři kategorie:

- Obec s běžným obecním úřadem
- Obec s pověřeným úřadem
- Obec s rozšířenou působností

Obec s běžným obecním úřadem, označován jako obec I. stupně má ve své kompetenci vedení evidence obyvatel, provádí legalizaci a vidimaci, obstarává volby a může mít ve své správě matriku. Jedná se o každou obec v České republice.

Obec s pověřeným úřadem označen jako obec II. stupně vykonává vše co obec s běžným obecním úřadem a k tomu provádí matriční záležitost a má stavební odbory.

Obec III. typu je obec s rozšířenou působností a to jsou obce, které zajišťují vydávání cestovních dokladů, občanských průkazů, řidičských průkazů. Mají registr motorových vozidel a mají živnostenské úřady. Dále zajišťují sociální dávky.

3.3.2 Zastupitelstvo

Nejvyšší pravomoc v současné době v obecních záležitostech má zastupitelstvo obce.

Voliči dané obce rozhodnou o složení zastupitelstva obce v obecních volbách. Podle počtu obyvatel s trvalým pobytem v obci se stanoví, kolik bude mít obecní zastupitelstvo členů. Jak můžeme vidět v následující tabulce.

Tabulka 1 - počet členů zastupitelstva

Počet obyvatel	Počet volených členů zastupitelstva
do 500	5 až 15
od 501 do 3 000	7 až 15
od 3 001 do 10 000	11 až 25
od 10 001 do 50 000	15 až 35
od 50 0001 do 150 000	25 až 45
nad 150 001	35 až 55

Zdroj: Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. – vlastní zpracování

V minulých letech podle zákona o obcích č. 128/2000 Sb., mohlo být zastupitelstvo maximálně devítičlenné a to v malých obcích s nejvyšším počtem obyvatel do pěti set. Aby mohla být zřízena rada obce, nebo města musí mít zastupitelstvo minimálně patnáct členů, tudíž v těchto malých obcích nemohla být rada zvolena (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 39).

Na základě mandátu, který kandidát získá zvolením, se stává členem zastupitelstva. Na ustavujícím zasedání zastupitelstva obce, nebo města složí kandidát slib zastupitele a teprve potom se stává právoplatným zastupitelem obce (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 39).

Návrhy na projednání předkládá člen zastupitelstva radě obce, výborům a komisím, také vznáší dotazy a připomínky. Člen zastupitelstva může požadovat informace s výkonem jeho funkce od zaměstnanců obecního úřadu (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.).

Podle potřeby se koná zastupitelstvo obce, ale nejméně jedenkrát za tři měsíce. Informaci o tom, kdy se koná, zasedání zastupitelstva občané zjistí sedm dní předem na elektronické úřední desce, nebo na vývěsných deskách, které jsou v obcích umístěny. Zasedání je pokaždé veřejné a většinou ho řídí starosta (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 42).

Mezi nejdůležitější pravomoci zastupitelstva obce, nebo města patří schvalování rozpočtu, rozpočtových opatření, závěrečný účet obce a program rozvoje obce. Dále má v kompetenci zastupitelstvo obce volit starostu, místostarostu a další členy rady, odvolávat

je z funkce, vydávat obecně závazné vyhlášky obce, stanovit výše odměn neuvolněným členům zastupitelstva. Také zřizuje peněžní fondy obce (Balík, 2009, s. 69).

3.3.3 Rada obce

Rada obce je výkonný orgán obce v oblasti samostatné působnosti, která je ze své činnosti odpovědná zastupitelstvu obce. V městysech se nazývá rada městyse, ve městech pak rada města. V obcích kde se rada nezřizuje, vykonává její pravomoc starosta, s výjimkou věcí, které zastupitelstvu svěřuje zákon. Pokud má zastupitelstvo, víc jak patnáct členů může být rada zvolena. Radu tvoří starosta, místostarosta a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva. Rada obce se setkává dle potřeby. Tyto schůze z rady obce nejsou veřejné. Rada obce má vždy lichý počet členů v rozmezí pět až jedenáct. Při účasti nadpoloviční většiny všech členů je rada usnášeníschopná. Pokud je starosta z funkce odvolán, přestává být i členem rady. Po skončení funkčního období zastupitelstva obce má rada do okamžiku než je zvolená nová rada veškeré pravomoci (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 43-45). Do pravomocí rady patří hlavně hospodaření obce dle schváleného rozpočtu, územní plánování a vydávání nařízení obce (Balík, 2009, s. 72).

Předložené připomínky a podněty, které předloží zastupitelstvo, rada projedná. Rada také přichystá návrhy pro jednání zastupitelstva obce, nebo města (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 44).

Tabulka 2 - počet členů v radě

Počet členů v zastupitelstvu	Počet členů v radě
Méně než 15	0
15 až 19	5
21 až 25	5 až 7
27 až 31	5 až 9
33 až 55	5 až 11

Zdroj: Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. – vlastní zpracování

3.3.4 Starosta obce

Představitelem obce je především starosta. Obec zastupuje navenek, ale je vlastně orgánem bez pravomocí. Jelikož není statutárním orgánem, musí všechny potřebné úkony nechat schválit zastupitelstvem, kde je rada, tak radou a provádět až po schválení. Pokud by tak nenechal učinit, byly by úkony neplatné a on by se mohl vystavit nebezpečí trestněprávní, nebo občanskoprávní odpovědnosti (Balík, 2009, s. 74).

Zastupitelstvo obce ze svých členů volí do funkce starostu i místostarostu na ustavujícím zasedání, které se koná po obecních volbách. Volba může být tajná i veřejná. Zastupitelstvu obce se zodpovídají za výkon své funkce. Starosta je zodpovědný především za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce, nebo města za minulý rok, personální agendu, pokud v obci není tajemník, tak i výkon přenesené působnosti. (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.).

Zasedání zastupitelstvo obce svolává starosta. Z pravidla řídí i veřejné zasedání zastupitelstva obce a neveřejné zasedání rady obce. Pokud má starosta obavy, že rada nepracuje, tak jak by měla, může pozastavit výkon usnesení rady obce. Problém pak přednese k rozhodnutí na nejbližším zasedání zastupitelstva obce (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 46).

V malých obcích má starosta nejbližší ke svým spoluobčanům. Prakticky ho všichni občané znají a dost často mu své připomínky prezentují na sportovních či kulturních akcích, které se v obcích konají.

3.3.5 Místostarosta obce

Místostarosta zastupuje starostu. Obec může mít více místostarostů, záleží na tom, kolik jich zvolí zastupitelstvo obce. V době nepřítomnosti starosty zastupuje místostarosta, kterého určí zastupitelstvo obce. Místostarosta ze starostou podepisují právní předpisy obce (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 46).

3.3.6 Obecní úřad

Obecní úřad představuje starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu, jestliže je tato funkce zřízena, a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Většinou jsou to u malých obcí ekonom, matrikářka a úředník. Starosta stojí v čele obecního úřadu. V oblasti samostatné působnosti obecní úřad plní úkoly, které mu zastupitelstvo obce, nebo rada obce uložilo. Také pomáhá výborům či komisím v jejich činnosti (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 47).

Obecní úřad může mít několik odborů. O odborech rozhoduje rada, pokud není rada, tak zastupitelstvo obce. V současnosti není povinnost členit úřad na odbory a to dokonce ani v obcích s pověřeným obecním úřadem. V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností (tedy v tzv. obcích II. a III. stupně) je povinně zřizována funkce tajemníka obecního úřadu. Ostatní obce mohou mít tajemníka (Balík 2009, s. 77).

3.3.7 Další orgány obce

Finanční a kontrolní výbor, jsou dva výbory, které ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) musí zastupitelstvo obce mít zřízené. Předsedou těchto dvou povinných výborů je člen zastupitelstva obce, kromě starosty, místostarosty a tajemníka. Minimální počet členů těchto výborů jsou tři. Další členové finančního a kontrolního výboru mohou být občané obce, nebo zastupitelé, kromě ekonoma obecního úřadu, který zpracovává účetnictví a rozpočet obce. Na samostatném rozhodnutí rady obce, nebo zastupitelstva obce je zřizování dalších výborů a kontrolních orgánů. Můžou být zřízeny jako kontrolní a iniciativní. Všechny výbory předkládají zastupitelstvu obce své stanoviska a návrhy.

Finanční výbor

Členové finančního výboru mají na starost především kontrolu majetku a finance obce, plní i jiné úkoly, jenž je pověřil zastupitelstvo obce nebo města. Zastupitelstvo obce schválí plán kontrol a po předchozím ohlášení finanční výbor provede kontrolu pokladní hotovosti a účetních dokladů např. faktury, bankovní výpisy, nebo pokladní doklady. Pouze pokladní

hotovost se může kontrolovat bez předchozího ohlášení. Ze všech kontrol je vyhotovený zápis, který musí být schválen nadpoloviční většinou členů. Zřizovat nápravu finanční výbor nemůže, nemá k tomu své pravomoci. O případné nápravě může rozhodnout zastupitelstvo obce na podnět finančního výboru. Kontrolovaná osoba se může vyjádřit k zápisu a toto vyjádření se připojí k zápisu (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.).

Kontrolní výbor

Plnění usnesení zastupitelstva a rady obce kontroluje kontrolní výbor. Také má v kompetenci kontrolovat dodržování právních předpisů výbory a obecním úřadem. Pouze člen zastupitelstva může být předsedou tohoto výboru. I kontrolní výbor, stejně jako finanční má počet členů lichý. Kontrolní výbor ze své kontroly sepíše zápis. I tento zápis stejně jako z finančního výboru musí být odsouhlasen nadpoloviční většinou členů kontrolního výboru. Zastupitelstvu obce předá předseda tohoto výboru svá doporučení a závěry. Pravomoci k vydávání stanovisek nemá ani kontrolní výbor, pouze navrhne připomínky zastupitelstvu obce (Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.).

Komise

Poradními a iniciativními orgány obce, které může zřídit rada, jsou komise. Komise předkládá radě obce svá stanoviska a náměty. Pokud člověk, který prokáže odbornou způsobilost v té oblasti, kterou se komise zabývá, tak ten může být její předseda. Nutný souhlas nadpoloviční většiny všech členů komise, je potřeba k přijetí usnesení. Komise je odpovědná starostovi obce v případě výkonu přenesené působnosti, taktéž je zodpovědná radě obce, jako svému zřizovateli (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 49).

4 Volba starosty obce

4.1 Přímá volba a její teoretická východiska

V České republice je přímá volba starostů posuzována jako velmi problematická. V Evropském rozsahu se nedá přehlédnout směr pozvolného rozšiřování případů, zavádění plošné selektivní a fakultativní přímé volby starostů. Při pohledu do minulosti se již můžeme setkat s prvními známkami přímé volby. Například v období po roce 1990, došlo k prvním změnám v rozšiřování přímé volbě starostů v Německé spolkové republice a v Rakousku. K dalšímu rozšíření došlo v evropských státech jako je Maďarsko, Polsko a Chorvatsko. V Evropě je výskyt přímé volby starostů velmi nerovnoměrný. Řada příčin a impulsů k zavedení přímé volby je přes jednoznačný směr široký. Při změně politického systému může dojít k uplatnění přímé volby starostů. Snadněji prosazována přímá volba starostů je v zemích s menší územní samosprávou, ve kterých nemají nově vzniklé politické strany. Ve velkých městech bývá pro politické strany v zastupitelstvu přímá volba velkým problémem, proto se zavedení přímé volby oddaluje. (Jüptner, 2012, s. 233-234)

Petr Jüptner se zabývá problematikou přímé volby starostů v České republice a na základě toho vymezil tři časové etapy:

- V první fázi „bez diskuze“ – tato metoda setrvává do roku 2006, kdy tento problém o zavedení přímé volby byl na začátku. Zejména menší neparlamentní strany zamýšlejí o zavedení přímé volby starostů (Jüptner, 2012, s. 238-239).
- Druhá fáze „diskuze“ – tato metoda byla zejména v letech 2006 – 2010 za vlády pana premiéra Topolánka, kdy vznikl dokument „*Analýza možností zavedení přímé volby starostů v České republice*“ (zpracováno Ministerstvem vnitra České republiky). Analýza byla velmi záporná, protože obsahovala velké množství rizik, které by přímá volba starostů přinesla. Můžeme říct, že v období 2006 – 2010 šlo pouze o diskuzi a ne o pokus zavedení přímé volby starostů (Jüptner, 2012, s. 239).
- Třetí fáze „implementace“ – od roku 2010 došlo k realizaci této metody. Vyžádán byl podrobný rozbor, jejímž záměrem bylo zformulování okolností pro přímou volbu starostů v menších obcích ve volbách 2014 (Jüptner, 2012, s. 239-240).

Hlavním klíčovým dokumentem byla mezinárodní srovnávací studie, které se zabývala zavedením přímé volby hejtmanů, primátorů a starostů. Prvotní rozbor souhlasil se současným modelem organizace územní veřejné správy a k vymezení odstranění současných potíží. Nový dokument zavedl hlavní podmínky pro zavedení přímé volby starostů. Vše bylo závislé na ústavní většině navrhovatelů. Mezi hlavní iniciátory přímé volby starostů byla politické strana Starostové a nezávislí (Jüptner, 2012, s. 239-240).

Politické určování má tři podstatné modely - rozhodování, konsensuální a konsociační. Všechny tyto metody mají své nedostatky a rizika, ale je nezbytné uskutečnit politické pojetí jejího vztahu k současné politické praxi (Kučera, 2014, s. 22).

4.2 Volba starostů v České republice

Přímá volba starostů v České republice v komunálních volbách zatím nebyla zavedena. Voliči u obecních voleb volí pouze kandidáty, kteří budou v zastupitelstvu po dobu čtyř let. Volby do zastupitelstev obcí v České republice stanovuje zákon č. 491/2001 Sb. Obecní volby do zastupitelstev obcí se konají na základě tajného hlasování dle pravidel relativního zastoupení podle přímého a rovného práva. Definici aktivního a pasivního práva můžeme najít v zákoně o obcích č. 128/2000 Sb. Právo volit mají občané s trvalým pobytem v dané obci a musí dovršit osmnácti let. Tento občan musí také splňovat podmínku a mít státní občanství České republiky (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 60).

Občan České republiky volí jednotlivé kandidáty, nebo určitou kandidátní listinu. Může také kombinovat hlasování pro zástupce z jednotlivých kandidátních listin do výše voleného zastupitelstva obce (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 60).

Na ustavujícím zasedání, které se koná do patnácti dnů od ukončení voleb, si zvolí zastupitelstvo obce starostu, místostarostu i další členy výborů a komisí. Uchazeč na post starosty musí mít nadpoloviční většinu všech hlasů zastupitelů obce, což znamená i těch, kteří nejsou přítomni na ustavujícím zasedání obce. Zastupitelstvo obce může také starostu kdykoliv odvolat z této funkce (Balík, 2009, s. 46).

4.3 Diskuze o zavedení přímé volby starostů v České republice

V České republice, a i v ostatních evropských zemích má tento systém příznivce, ale i kritiky. Příznivci přímé volby starostů konstatují, že občané budou mít větší moc a chod obce bude demokratičtější. Voliči by volili starostu přímo u komunálních voleb. Ostatní strany nebudou mít možnost „vyšachovat“ vítěze voleb, jak tvrdí zastánci přímé volby. Při přímé volbě by dostali větší šanci i kandidáti, kteří jsou nezávislí. Dalším důvodem je to, že politické strany nemůžou nahradit své lídry v povolebním vyjednávání politiky, kteří jsou méně známí. Příznivci přímé volby upozorňují na zkušenosti ze zemí, kde tento systém už je zaveden, především na Slovensku (Sokol, 2018).

Jeden z hlavních důvodů, proč přímou volbu nepodpořit, je zavedení v České republice přímé volby prezidenta. Oponenti upozorňují, že by mohli nastat velké problémy na úrovni obcí a měst, jako jsou problémy mezi prezidentem a vládou, či parlamentem. Také by mohla hrozit situace, že starosta bude mít jinou politickou orientaci, což by znemožnilo jednání orgánů obce. Také by při tomto systému musela být velké úprava pravomocí starosty a celého zastupitelstva, protože ty současně platí pro nepřímé volby. Kritici se také domnívají, že přímá volba zruší zákulisní dohody mezi stranami v obci, protože při přímé volbě by o společných kandidátech spekulovali už před volbami (Sokol, 2018).

5 Přímá volba starostů v Evropských zemích a její souvislost

5.1 Volba starostů dle zemí

V tabulce č. 3 můžeme vidět přímou i nepřímou volbu starostů v dalších evropských zemích. Zákonodárství v některých evropských zemích umožňuje aplikaci obou modelů.

Tabulka 3 - přímá a nepřímá volby v evropských státech

Přímá volba	Nepřímá volba	Přímá i nepřímá volba
Itálie	Belgie	Velká Británie
Portugalsko	Finsko	Německo
Řecko	Nizozemsko	Rakousko
Kypr	Francie	Norsko
Slovinsko	Dánsko	Maďarsko
Slovensko	Irsko	Rusko
Polsko	Lucembursko	
Rumunsko	Švédsko	
Bulharsko	Španělsko	
Ukrajina	Malta	
Makedonie	Chorvatsko	
Albánie	Estonsko	
	Litva	

Zdroj: MVČR, 2011 – vlastní zpracování

Posílení pravomocí starostů se předpokládá, pokud bude zavedena přímá volba. Na základě postavení a role starostů byla zpracována tzv. horizontální typologie, jenž se zabývá vztahy mezi politickými organizacemi obcí. Máme čtyři typy systémů:

- systém silného starosty, např. Maďarsko, Portugalsko, Itálie
- systém vůdce výboru, např. Dánsko
- systém kolektivního grémia, např. Česká republika a Nizozemsko
- systém rady a manažera, např. Irsko

Z výše uvedených informací je zřejmé, že se vyskytují systémy silného, ale i nepřímo voleného starosty. Evropští experti přišli s vytvořením indexu síly starostů, definovaný na základě devíti proměnných. S nepřímou volbou starosty dostalo nejvyšší index Španělsko a s přímou volbou Francie. S nepřímo volenými starosty byl určen nejnižší index v Polsku a s přímo voleným v Portugalsku. Pro zavedení přímé či nepřímé volby starostů a jejich postavení se vyskytuje hodně okolností, které na ně působí např. odvolatelnost starosty, nebo souběh volebního období. Volba, která je přímá, se hodí ke zvolené, či tradiční soustavě veřejné správy. Podměty a argumenty k zavedení přímé volby starostů mohou nastat s výměnou politické soustavy, i když na toto téma není poskytnuta soustředěnost (Jüptner, 2012, s. 238).

V některých zemích s přímou volbou prezidenta je možné najít i přímou volbu starosty. Tuto realitu můžeme najít především v postkomunistických státech východní a střední Evropy se systémem polo prezidentským. Podle informace z roku 2012 v Estonsku a Lotyšsku nemají přímou volbu starostů, ani přímou volbu prezidenta. Jediný stát, kterým je Maďarsko, má nepřímou volbu prezidenta a přímou volbu starostů. Jsou státy, kde se přímá volba starostů vůbec neobjevuje například Švédsko, Dánsko. 29

Přímá či nepřímá volba starostů se odvíjí od politických okolností v individuálních státech Evropské unie. V některých státech mají na tuto diskusi radikální rozhovory. (Jüptner, Polinec, Švec, 2007, s. 235).

V Rakousku, Španělsku a ve Francii mají hejtmani, primátoři a starostové silné postavení. Z hlediska postu starosty závisí nejen na skutečné síle a rozsahu jeho pravomocí, ale i na lokálním partajním systému (Jüptner, Polinec, Švec, 2007, s. 237-238).

V Evropě má každý stát jinou volební strukturu. Pro obce, které mají méně než tři tisíce pět set obyvatel, ve Francii platí dvoukolový většinový volební systém. Francouzské obce, které mají více než tři tisíce pět set obyvatel, mají volební systém kombinace proporční a většinový. Systému říkáme také fúzní smíšený volební systém. Také ve Španělsku můžeme vidět obdobný systém jako ve Francii. Tady se rada volí na základě poměrného zastoupení, či limitovaným hlasováním. Naopak ve Švédsku mají jak pro komunální, tak pro krajské či parlamentní volby systém přepočítání hlasů (Jüptner, Polinec, Švec, 2007, s. 240-241).

V jednotlivých obcích mají různé počty členů zastupitelstva. Tento počet záleží kolik daná obec má trvale žijících obyvatel. Rozlišovat obecní partajní systémy můžeme dle míry obdoby se sněmovními partajními systémy. Ve větších německých městech s více než dvacet tisíc obyvateli se partajní systémy neodlišují od národní úrovně. Ve všech sledovaných státech je možné uskutečnit místní referendum (Jüptner, Polinec, Švec, 2007, s. 241).

5.2 Přímá volba starostů v Evropských zemích

5.2.1 Slovenská republika

Zákon č. 346/1990 Zb., o volbách do orgánů samosprávy obcí upravuje volbu starostů na Slovensku. Starostu obce volí občané obce, kteří mají trvalý pobyt na území dané země, kde volič bude volit. Volba probíhá tajným hlasováním na základě přímého a rovného práva. Funkční období je čtyřleté. Funkci starosty může vykonávat každý občan, který dovrší v den voleb dvaceti pěti let a nesmí mít překážku ve výkonu volebního práva, což znamená třeba výkon trestu odnětí svobody. Volební obvod je jednomandátový pro každou obec. Politické strany podávají kandidátní listiny pro volby starostů. Na kandidátní listině může politická strana uvést pouze jednoho kandidáta. Strany mohou podat také kandidátní listinu se společným kandidátem. Na post starosty mohou kandidovat i nezávislí kandidáti, ale k tomu potřebují podepsanou petici stanoveným počtem voličů podporující kandidaturu na post starosty. Kandidát, který usiluje o post starosty, musí mít trvalý pobyt v obci. Starostou se stává kandidát, který získá nejvíc hlasů. Nové volby by se konaly pouze v případě, že by byla rovnost hlasů (MVČR, 2011).

Starostové mají platové poměry upraveny zvláštním zákonem č. 253/1994 Zb., o právním postavení o platových poměrech starostů obcí a primátorů miest. Výše měsíčního platu starosty se stanoví podle počtu obyvatel dané obce (MVČR, 2011).

Mandát starosty zaniká z důvodů stanovených v zákoně. Odvolat starostu mohou i obyvatelé dané obce na základě výsledku hlasování občanů. Zastupitelstvo obce v některých případech podle zákona stanoví, kdy může, nebo kdy musí vyhlásit nové hlasování o odvolání starosty. Jedná se především o hrubé porušení funkce starosty při

úředních povinnostech, nebo o žádost minimálně 30 % oprávněných voličů. Dalším důvodem může být nepřítomnost, nebo nezpůsobilost k výkonu funkce delší jak půl roku. (MVČR, 2011).

5.2.2 Polská republika

Přímá volba starostů v Polsku byla zavedena už od roku 2002. Volba starostů probíhá dvoukolovým většinovým systémem. Funkční období je čtyřleté. Postavení starosty není přesně specifikováno, protože v Ústavě Polské republiky se mluví pouze o obcích. Kompetence starosty jsou podobné jako před zavedení přímé volby starostů. Například starosta zastupuje obec navenek jako v České republice. V zákoně je přesně uvedeno, jakou pravomoc starosta má. Jedním z možností je stanovení podmínek územního plánování nebo může vydávat občanské průkazy. Zastupitelstvu je vyhrazeno rozhodování o významných záležitostech (MVČR, 2011).

Před uplynutím funkčního období může dojít k ukončení mandátu starostovi v několika případech. Jedním z nich je, že občané obce můžou rozhodnout v místním referendu, nebo pravomocný rozsudek vůči starostovi. Pokud tato situace nastane, pouze předseda vlády rozhodne, kdo bude plnit místo starosty. Pokud neplní starosta a zastupitelstvo obce své úkoly, jedná se o nucenou správu. Přímá volba starosty v Polsku nese velké riziko, může totiž nastat spor mezi starostou a zastupitelstvem obce. Na jedné straně stojí starosta, který si prosazuje vlastní politický program a na straně druhé stojí zastupitelstvo obce jako kolektivní orgán. Tyto spory můžou dojít ke snížení funkčnosti zastupitelstva obce (MVČR, 2011).

5.2.3 Maďarská republika

V Maďarsku, mají dva systémy, podle kterých Maďaři volí. V obcích, které mají méně než deset tisíc obyvatel, je jeden volební obvod. V obcích, které mají více jak deset tisíc obyvatel, se uplatňuje smíšený volební systém. Post starosty je volený na čtyři roky. Počet zastupitelů je stanoveno zákonem. Nejmenší počet můžou být tři, naopak nejvyšší je třináct zastupitelů. Navrhnout kandidáta může občan s trvalým pobytem v obci, kde bude volit, vypsáním návrhovacím lístkem. Lístek předá funkcionářům individuálních kandidátů politických stran, která určí, kdo za jednotlivou stranu bude kandidovat. Pomocí malé

kandidátky se volí zastupitelé. Počet volených kandidátů odpovídá počtu členů zastupitelstva. Kandidáti, kteří dostali nejvíce hlasů v pořadí, se stávají členy zastupitelstva. Vše se odvíjí podle počtu členů zastupitelstva, které je ukotveno v zákoně. Pokud se stane, že kandidáti mají stejný počet hlasů je poskytnutí mandátu určeno losem. Nové volby na neobsazená místa můžou být v případě, pokud je zvoleno menší počet kandidátů, než je počet členů zastupitelstva.

Také jako v České republice, tak i v Maďarsku se řeší otázku střetu zájmu. Zákon přesně stanoví, ve kterých záležitostech vzniká u starosty střet zájmu. (Jüptner, Polinec, 2009, s. 188-189).

5.2.4 Spolková republika Německo

Před znovu sjednocováním Německa byla přímá volba starostů uplatněna pouze v Bádensku-Würtembersku a byla zavedena v padesátých letech. V devadesátých letech postupně byla zavedena ve všech německých zemí na základě „*vítězného tažení jihoněmeckého radního uspořádání*“ (Jüptner, Polinec, Švec, 2007, s. 69).

Právo na komunální samosprávu je zakotveno v Ústavě SRN. V individuálních zemích jsou rozpoznány podstatné jihoněmecké a severoněmecké radní zřízení. V Německých zemí mají ještě zřízení magistrální a starostovské. Na základní postavení obecního zastupitelstva je zřízeno na severoněmeckém radním zřízení. Obecní radu a starostu volí občané v jihoněmeckém radním zřízení. Pro přímou volbu obecního zastupitelstva je typické magistrální zřízení. Dva obecné orgány můžeme pak najít ve starostovském zřízení. Je to rada a starosta. Rada volí starostu. Jak již jsme zmiňovala, že přímá volba platí v Bádensku-Würtembersku, je v Německu ještě jedna oblast a to je Svobodné Bavorsku. I tady platí přímá volba starostů. Pravomoc starosty je zakotveno v Obecním řádě Bavorska. Funkční období starosty je šest let. Také, je předsedou obecní rady s plným hlasovacím právem. V Bavorsku platí, že obecní rada a všechny její výbory mají rozhodovací kompetenci, pokud to zákon nestanoví, že kompetence patří starostovi (MVČR, 2011).

6 Praktická část

6.1 Geografická a demografická charakteristika Teplického okresu

Teplický okres, který leží na severu České republiky k 31. 12. 2016, měl rozlohu 469 km² a patří v Ústeckém kraji na páté místo svou velikostí ze sedmi okresů. K 1. 1. 2019 v tomto okresu žilo 128 610 obyvatel. Z tohoto počtu tvoří 50,08 % ženy a 49,92 % muži. Hustota zalidnění je 274 obyvatel na jeden km². Na Teplickém okrese jsou dva správní obvody ORP a to Bílina a Teplice. Okres má také dva správní obvody s pověřeným obecním úřadem: Duchcov a Krupka. V tomto okrese najdeme 34 obcí, měst a městysů. Sousední regiony Teplického okresu jsou: na západě s městem Most, na východě s krajským městem Ústí nad Labem, na jihu s městem Louny a na jihovýchodě s městem Litoměřice. Na severu Teplický okres sousedí s Německou spolkovou republikou a to s oblastí Sasko. Povrch okresu je velmi členitý. Strukturu povrchu tvoří z 34 % zemědělské pozemky, které z 51 % tvoří orná půda a z 66 % ostatní pozemky z toho 59 % lesy. Celou severní část Teplického okresu tvoří Krušné hory. Nejvyšší vrcholem tohoto okresu je Pramenáč, který měří 909 m n. m. a leží ve východní části v Krušných horách. Jeho vrchol je označen křížem ze dřeva. Jižní část okresu tvoří České středohoří a nejvyšším bodem Milešovkou, která měří 837 m n. m. Okres tvoří převážně pahorkatiny (ČSÚ, 2019).

Vodní nádrže

V okrese se nachází vodní nádrže, které jsou vytvořeny uměle. Jedná se především o nádrže Všechlapy, tato nádrž je v Teplickém okrese největší, měří 1 km a 300 m. Další nádrže Modlany, Kateřina a Barbora (ČSÚ, 2019).

Obrázek 1- Mapa okresu Teplice

Zdroj: Internetový portál Mapy.cz, 2019

6.2 Průmysl

V Teplickém okrese je převážně sklářský, porcelánový, textilní, chemický, strojírenský a keramický průmysl. Nejznámější firmou v České republice, ale i ve střední a východní Evropě pro sklářský průmysl je Glaverbel Czech v Teplicích, která vyrábí sklo. Druhou významnou firmou je Český porcelán a.s. Dubí, která je známa svou výrobou porcelánu s cibulovým vzorem. Na třetím místě je firma Severočeské doly a.s. Bílina, která je známa výrobou hnědého uhlí (ČSÚ, 2019).

6.3 Cestovní ruch

Teplický okres má mnoho kulturních a historických památek. K nejvýznamnějším památkám zcela jistě patří zámek v Duchcově, který byl postaven v roce 1570, kde necelých třináct let pracoval jako knihovník Giacomo Casanova (ČSÚ, 2019).

Dalšími významnými památky je Cisterciácký klášter v Oseku, který vznikl na začátku třináctého století (město Osek, 2019).

Morový sloup v Teplicích z roku 1719 a měří přes dvacet metrů. Ještě bych se zmínila o Krušnohorském divadle v Teplicích, které bylo postaveno v roce 1871 (město Teplice, 2019).

Pro krátké rekreační činnost jsou v Teplickém okrese často navštěvovány horské oblasti. Nejznámější a nejnavštěvovanější je sportovní areál Bouřňák v Krušných horách. Je zde šest lyžařských sjezdovek a také mnoho tratí pro běžecké sporty. Úseky jsou zde upravovány a jsou jak pro náročné, tak i pro méně zkušené běžkaře. Ze sportovního areálu Bouřňák vede na východ, trať na Komáří Vížku, kde také jsou sjezdovky pro lyžaře. Komáří Vížku jsem zmínila, protože zde vede nejstarší sedačková lanová dráha, která měří 808 m n. m. a je navštěvována jak v letních měsících, kde jí využívají především kolaři, tak i v zimním období. Komáří Vížka je dominantou Krušných hor (Sport Centrum Bouřňák, 2019).

6.4 Doprava

V Teplickém okrese se nachází velmi důležité silniční a železniční tepny. Nejvýznamnější železniční trať, která vede z Chomutova přes Teplice do krajského města Ústí nad Labem.

V silniční dopravě je nejznámější mezinárodní silnice E 55, která začíná ve Švédsku ve městě Helsinborgu, dále pokračuje přes Spolkovou Republiku Německo, přes hraniční přechod Cínovec, město Dubí a pokračuje přes Teplice. Tato silniční tepna končí v Řeckém městě Kalamata. Její celková délka je 3305 km. (ČSÚ, 2019).

7 Komunální volby 2018 – správní obvod Teplice

7.1 Lokální demokracie a její podoby v komunálních volbách 2018

V první dílčí části této bakalářské práce se zaměřuji na zhodnocení voličů v komunálních volbách, které se konaly ve dne 05. 10. – 06. 10. 2018 v souvislosti výkonu funkce starostů. Práce je zaměřena na obce a města správní obvodu Teplice – města s rozšířenou působností.

V tomto správním obvodě se nachází 26 obcí a měst. Statutární město Teplice je město s rozšířenou působností. Dvě obce s pověřeným obecním úřadem - Duchcov a Krupka. Všechny další obce a města jsou obce I. stupně, což znamená obec s běžným obecním úřadem. Jedná se o tyto obce, Bořislav, Bystřany, Bžany, Dubí, Háj u Duchcova, Hrob, Jeníkov, Kladruby, Kostomlaty pod Milešovkou, Košťany, Lahošť, Mikulov, Modlany, Moldava, Novosedlice, Osek, Proboštov, Rtyně nad Bílinou, Srbice, Újezdeček, Zabrušany, Žalany, Žim.

7.1.1 Obec Bořislav

Obrázek 2 - Erb
obce Bořislav

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Bořislav leží jihovýchodně 10 km od Teplic. V obci k 1. 1. 2019 žilo 385 obyvatel. Zastupitelstvo obce je devítičlenné. V komunálních volbách v říjnu 2018 kandidovaly dvě volební strany - Sdružení nezávislých kandidátů TJ Sokol Bořislav z. s. a Občané pro Bořislav. Volby v obci vyhrála strana Sdružení nezávislých kandidátů TJ Sokol Bořislav z. s. se sedmi mandáty. Všichni kandidáti jsou bez politické příslušnosti. Vítěz této strany byl pan Aleš Navara, který se stal starostou obce Bořislav s celkovým počtem 132 hlasů (ČSÚ, 2019; obec Bořislav, 2019).

7.1.2 Obec Bystřany

Obrázek 3 - Erb
obce Bystřany

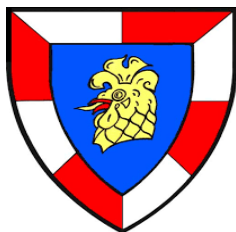

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Tato obec leží 2 km jihovýchodně od Teplic. K 1. 1. 2019 v obci Bystřany žilo 1 899 obyvatel. V Bystřanech se volí jedenáct členů zastupitelstva ve dvou okrscích. V komunálních volbách v roce 2018 bylo 1 601 zapsaných voličů. Vydáno bylo 776 obálek a odevzdaných obálek celkem 772 kusů. Volební účast byla 48,47 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovalo pět stran - Svoboda a přímá demokracie - Tomio Okamura, Starostové a nezávislí, Nezávislé Bystřany, Nezávislí, Česká strana sociálně demokratická. Vítěznou stranou v Bystřanech se stala Česká strana sociálně demokratická. Lídr této strany byl celkový vítěz v komunálních volbách a to s celkovým počtem 355 hlasů a stal starostou obce (ČSÚ, 2019; obec Bystřany, 2019).

7.1.3 Obec Bžany

Obrázek 4 - Erb
obce Bžany

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Obec Bžany leží v severozápadním podhůří Českého středohoří, asi 7 km od Teplic. Obcí protéká Luční potok. V Bžanech k 1. 1. 2019 žilo 886 obyvatel. Volí se zde devět zastupitelů ve dvou okrscích. V komunálních volbách v roce 2018 bylo zapsáno 711 voličů. Vydáno bylo 466 úředních obálek a odevzdaných obálek bylo 465. Volební účast ve volbách 2018 byla 65,54 %. Do komunálních voleb kandidovaly dvě volební strany - Za Bžansko a SNK - za rozvoj obce. Vítěznou stranou v obci se stala Za Bžansko 2004 s pěti mandáty. Starostkou obce se stala paní Ivana Horčicová ze strany SNK - Za rozvoj obce s celkovým počtem 254 hlasy. I v této obci se stal starostou kandidát s nejvyšším počtem hlasů. Tedy lídr strany, ale ne ze strany vítězné (ČSÚ, 2019; obec Bžany, 2019).

7.1.4 Město Dubí

Obrázek 5 - Erb města Dubí

Zdroj: webové stránky obce, 2019

Ve městě Dubí k 1. 1. 2019 žilo 7 870 obyvatel. Rada obce je sedmičlenná. V Dubí se volí sedmnáct zastupitelů v sedmi okrscích. V komunálních volbách 2018 bylo 6 256 zapsaných voličů, vydáno bylo 2 233 obálek. Volební účast byla 35,69 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovalo šest stran - Nezávislí, Hnutí nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst, Pro Dubí, Komunistická strana Čech a Moravy, Česká strana sociálně demokratická, Severočeši - Dubí. Vítěznou stranou se stala strana Severočeši - Dubí. Nejvíce hlasů obdržel, Ing. Petr Pípal z vítězné strany s celkovým počtem 1 057 hlasů, který se stal starostou města (ČSÚ, 2019; město Dubí, 2019).

7.1.5 Město Duchcov

Obrázek 6 - Erb města Duchcov

Zdroj: webové stránky obce, 2019

Město Duchcov se nachází v podkrušnohorské uhelné pánvi přibližně 7 km západním směrem od lázeňského města Teplice. V Duchcově k 1. 1. 2019 žilo 8 517 obyvatel. Rada obce je sedmičlenná. Ve městě se volí dvacet jedna zastupitelů v sedmi okrscích. V komunálních volbách 2018 bylo 6 887 zapsaných voličů, vydáno bylo 2 461 obálek. Volební účast byla 35,73 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovalo devět stran - Žijeme Duchcovem - NK a TOP 09, Duchcov - město rovnosti, Občanská demokratická strana, Šance pro Duchcov, Komunistická strana Čech a Moravy, Česká strana sociálně demokratická, ANO 2011, DSSS - Za bezpečný Duchcov, Svoboda a přímá demokracie - Tomio Okamura. Vítěznou stranou se stala Česká strana sociálně demokratická. Na plné čáře zvítězil Mgr. Zbyněk Šimbera s celkovým počtem 1 073 hlasů a stal se starostou města (ČSÚ, 2019; město Duchcov, 2019).

7.1.6 Obec Háj u Duchcova

Obrázek 7 - Erb
obce Háj u

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Obec Háj u Duchcova se nachází 4 km severovýchodně od Duchcova a 8 km západně od Teplíc. V obci žilo k 1. 1. 2019 celkem 1 248 obyvatel. V obci se volí devět zastupitelů v jednom okrsku, v komunálních volbách 2018 bylo 942 zapsaných voličů, vydáno bylo 531 úředních obálek. Volební účast byla 56,37 %. Do komunálních voleb kandidovaly čtyři strany - Sdružení nezávislých kandidátů, Starostové a nezávislí, Česká strana sociálně demokratická, Sdružení šance pro Háj. Vítězná strana byla Starostové a nezávislí s celkovým počtem 1 784 hlasů. Starostka obce se stala paní Irena Pipišková ze strany Sdružení šance pro Háj s celkovým počtem 200 hlasů. V této obci nebyl zvolen lídr strany (ČSÚ, 2019; obec Háj u Duchcova, 2019).

7.1.7 Město Hrob

Obrázek 8 - Erb
města Hrob

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Město Hrob se nachází v podkrušnohorské uhelné pánvi zhruba 10 km severozápadním směrem od lázeňského města Teplice. Ve městě k 1. 1. 2019 žilo 1 998 obyvatel. Rada města je pětičlenná. Volí se zde patnáct zastupitelů ve třech okrscích. V roce 2018 v komunálních volbách bylo 1 615 zapsaných voličů, vydáno bylo 884 obálek. Volební účast byla 54,74 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovalo sedm stran - Sdružení ODS, sportovci a NK Komunistická strana Čech a Moravy, Sdružení živnostníků a sportovců, S. T. O. HROB, Nezávislí kandidáti za Hrob, Naše město, Česká strana sociálně demokratická. Vítěznou stranou se stala strana Nezávislí kandidáti Za Hrob. Nejvíce hlasů dostat pan Karel Hirsch 277, který byl jmenován místostarostou obce. Starostou byl jmenován Ing. Jiří Fürst s celkovým počtem 190 ze strany S. T. O. HROB. I v tomto městě nebyl jmenován kandidát s nejvyšším počtem hlasů starostou (ČSÚ, 2019; město Hrob, 2019).

7.1.8 Obec Jeníkov

Obrázek 9 - Erb
obce Jeníkov

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Obec Jeníkov se nachází nedaleko starého hornického města Duchcova v okrese Teplice. V Jeníkově k 1. 1. 2019 žilo 856 obyvatel. Zastupitelstvo obce je sedmičlenné. V komunálních volbách v říjnu 2018 kandidovaly tři volební strany - Zdravá obec Jeníkov a Oldřichov, Martin Šafránek, SNK obce Jeníkov a Oldřichov. Volby v Jeníkově vyhrála strana Sdružení nezávislých kandidátů obcí Jeníkov a Oldřichov se čtyřmi mandáty. Všichni kandidáti jsou bez politické příslušnosti. Lídr této strany byl pan Miroslav Cihelka, který se stal místostarostou obce Jeníkov s celkovým počtem hlasů 206. Starostkou obce se stala paní Stanislava Kubajková s celkovým počtem 189 hlasů (ČSÚ, 2019; obec Jeníkov, 2019).

7.1.9 Obec Kladruby

V Kladrubech žije 392 obyvatel. Zastupitelstvo obce je sedmičlenné. V komunálních volbách v říjnu 2018 kandidovalo 10 kandidátů - Mgr. Kateřina Bartošová, Věnceslava Richterová, Miroslav Šafařík, Nicol Pavlů, Jana Nejedlá, Ladislav Polcar ml, Jiří Beer, David Polcar, Ladislav Polcar st, Miloslava Altmanová. Všichni kandidáti jsou bez politické příslušnosti. Vítězkou voleb a starostkou obce Kladruby se stala Nicol Pavlů s 95 hlasy (ČSÚ, 2019; obec Kladruby, 2019).

7.1.10 Obec Žalany

V Žalanech k 1. 1. 2019 žilo 509 obyvatel. V obci se volí devět zastupitelů v jednom okrsku. V obecních volbách 2018 bylo 420 zapsaných voličů, vydáno bylo 269 úředních obálek. Volební účast byla 64,05 %. Do voleb kandidovalo pět stran - Nezávislí, Komunistická strana Čech a Moravy, Sdružení pro obnovu obce, Sdružení pro rozvoj obce, SNK Alternativa pro Žalany. Vítěznou stranou se stala strana Nezávislí se čtyřmi mandáty. Nejvíce hlasů získal Jindřich Mouka z vítězné strany s celkovým počtem 131, který byl lídrem strany a byl zvolen starostou obce (ČSÚ, 2019; obec Žalany, 2019).

7.1.11 Obec Kostomlaty pod Milešovkou

Obrázek 10 - Erb
obce Kostomlaty

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

V Kostomlatech pod Milešovkou k 1. 1. 2019 žilo 931 obyvatel. V této obci se volí jedenáct zastupitelů v jednom okrsku, v komunálních volbách 2018 bylo 747 zapsaných voličů, vydáno bylo 425 obálek. Volební účast byla 56,89 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovaly tři strany - SNK Za trvalý rozvoj obce, Komunistická strana Čech a Moravy, ANO 2011. Vítěznou stranou se stala strana Sdružení nezávislých kandidátů Za Trvalý rozvoj obce s deseti mandáty. Nejvíce hlasů obdržel Petr Bláha z vítězné strany s celkovým počtem 352. Starostkou obce se stala Mgr. Eva Krejsková, která skončila na pátém místě vítězné strany s 318 hlasy. V této obci nebyl zvolen lídr strany (ČSÚ, 2019; obec Kostomlaty pod Milešovkou, 2019).

7.1.12 Město Košťany

Obrázek 11 - Erb
města Košťany

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Město Košťany se nachází ve výšce 270 m. n. m a rozkládá se zčásti na severním okraji teplické roviny a zčásti na úpatí Krušných hor, necelých 8 km severozápadně od Teplic. Ve městě k 1. 1. 2019 žilo 3 166 obyvatel. Rada města je pětičlenná. V Košťanech se volí 15 zastupitelů v pěti okrscích. V komunálních volbách 2018 bylo 2 513 zapsaných voličů, vydáno bylo 1 238 úředních obálek. Volební účast byla 49,26 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovalo šest stran - Radek Müller, Severočeši Košťany, Česká strana sociálně demokratická, Komunistická strana Čech a Moravy, Naše Košťany a Střelná, Občanská demokratická strana. Vítězná strana se stala Naše Košťany a Střelná s 9 mandáty. Nejvíce hlasů dostala Mgr. Ester Macháčková s celkovým počtem hlasů 706, která byla lídr strany. Na druhém místě, se umístil Tomáš Sváda s počtem hlasů 704, který se stal starostou města (ČSÚ, 2019; město Košťany, 2019).

7.1.13 Město Krupka

Obrázek 12 - Erb města Krupka

Zdroj: webové stránky obce, 2019

Město Krupka leží přibližně 5 km severozápadně od lázeňského města Teplice. Ve městě Krupce k 1. 1. 2019 žilo 12 624 obyvatel. Rada města je sedmičlenná. V Krupce se volí dvacet jedna zastupitelů v jedenácti okrscích. Ve volbách 2018 bylo 10 396 zapsaných voličů, vydáno bylo 4 167 úředních obálek. Volební účast byla 40,08 %. V roce 2018 kandidovalo devět stran - Česká strana sociálně demokratická, SNK MPV – Město pro vás, Krupka naše město, Zdravá Krupka, ODS, Komunistická strana Čech a Moravy, Ano 2011. SPD, Sdružení strany SPOZ a NK. Vítězná strana byla Česká strana sociálně demokratická. Nejvíce hlasů dostal lídr strany PhDr. Ing. Zdeněk Matouš s celkovým počtem hlasů 1 117, který je i uvolněný starosta města (ČSÚ, 2019; město Krupka, 2019).

7.1.14 Obec Lahošť

Obrázek 13 - Erb obce Lahošť

Zdroj: webové stránky obce, 2019

V obci Lahošť k 1. 1. 2019 žilo 671 obyvatel. V Lahošti se volí sedm zastupitelů v jednom okrsku. V obecních volbách 2018 bylo 534 zapsaných voličů, vydáno bylo 284 úředních obálek. Volební účast byla 53.18 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovaly dvě strany - Nezávislé sdružení pro Lahošť, Občané pro Lahošť. Vítěznou stranou se stala strana Občané pro Lahošť s pěti mandáty. Nejvíce hlasů obdržel Ing. Milan Fábera z vítězné strany s celkovým počtem 205, který byl lídrem strany a také byl zvolen starostou obce (ČSÚ, 2019; obec Lahošť, 2019).

7.1.15 Obec Mikulov

Obrázek 14 - Erb
obce Mikulov

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Obec Mikulov leží severozápadně asi 15 km od Teplic. V Mikulově k 1. 1. 2019 žilo 249 obyvatel. Zastupitelstvo obce je devítičlenné. V komunálních volbách v říjnu 2018 kandidovalo třináct kandidátů - Ing. Stanislav Němec, Marek Pošta, JUDr. Nikola Hönigová, Petr Vilt, Vít Los, Rudolf Fričl, Vendula Deutscha, Kristina Guillebotová, Bc. Markéta Kokšalová. Vítězem voleb a starostou obce Mikulov se stal Ing. Stanislav Němec s 90 hlasy (ČSÚ, 2019; obec Mikulov, 2019).

7.1.16 Obec Modlany

Obrázek 15 - Erb
obce Modlany

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Obec se nachází 6,6 km východně od města Teplice. Do katastru Modlan patří ještě obce Dražkov, Kvítkov, Suché a Věšťany. V obci Modlany žilo k 1. 1. 2019 1 057 obyvatel. V Modlanech se volí devět zastupitelů v jednom okrsku. Ve volbách 2018 bylo 820 zapsaných voličů, vydáno bylo 507 úředních obálek. Volební účast byla 61,83 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovaly tři strany - Sdružení nezávislých kandidátů Modlanska, Modlansko žije!, SPOZAM – Periferní vidění. Vítěznou stranou se stala strana SPOZAM – Periferní vidění s pěti mandáty. Nejvíce hlasů obdržel Ing. Lukáš Bartoň z vítězné strany s celkovým počtem 255 hlasů. Byl lídrem strany a byl zvolen uvolněným starostou obce (ČSÚ, 2019; obec Modlany, 2019).

7.1.17 Obec Moldava

Obrázek 16 - Erb
obce Moldava

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Obec leží v severozápadní části České republiky při hranici s Německem přibližně 23 km od Teplic. V obci Moldava k 1. 1. 2019 žilo 192 obyvatel. Na Moldavě se volí devět zastupitelů v jednom okrsku, v komunálních volbách 2018 bylo 144 zapsaných voličů, vydáno bylo 118 úředních obálek. Volební účast byla 81,94 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovaly tři strany, Pracujeme pro Moldavu, Volba pro! Moldavu Pro Moldavu a Nové Město. Vítěznou stranou se stala strana Volba Pro! Moldavu se čtyřmi mandáty. Nejvíce hlasů obdrželi, Michal Cuc a Marcel Münzberger z vítězné strany s celkovým počtem 52 hlasů. Oba kandidáti měli stejný počet hlasů. Lídr strany byl Michal Cuc, ale starostou se stal Marcel Münzberger (ČSÚ, 2019; obec Moldava, 2019).

7.1.18 Obec Novosedlice

Obrázek 17 - Erb
obce Novosedlice

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

Obec Novosedlice se nachází přibližně 2 km severně od lázeňského města Teplice. V obci k 1. 1. 2019 žilo 2 152 obyvatel. Rada obce je pětičlenná. V Novosedlicích se volí patnáct zastupitelů ve dvou okrscích. V komunálních volbách 2018 bylo 1 774 zapsaných voličů, vydáno bylo 683 úředních obálek. Volební účast byla 38,50 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovaly 4 strany - Komunistická strana Čech a Moravy, NOTAK, Novosedlice - Dobrá adresa, Hnutí za harmonický rozvoj obcí a měst. Vítězná strana byla Novosedlice - Dobrá adresa s jedenácti mandáty. Nejvíce hlasů dostal lídr strany Ing. Radoslav Bartůněk s celkovým počtem hlasů 464, který je i uvolněný starosta obce (ČSÚ, 2019; obec Novosedlice, 2019).

7.1.19 Město Osek

Obrázek 18 - Erb města Osek

Zdroj: webové stránky obce, 2019

Město Osek se nachází přibližně 15 km západně od lázeňského města Teplice. Ve městě k 1. 1. 2019 žilo 4 757 obyvatel. Rada města je pětičlenná. Voliči zde volí dvacet jedna zastupitelů v čtyřech okrscích. Do voleb v říjnu 2018 bylo 3 955 zapsaných voličů, vydáno bylo 1 650 úředních obálek. Volební účast byla 41,72 %. Ve volbách 2018 kandidovalo šest stran - Sport a zdraví pro Osek, Nezávislí pro Osek, Severočeši.cz, Šance pro Osek, Česká strana sociálně demokratická, Komunistická strana Čech a Moravy. Vítězné strany byly dvě Sport a zdraví pro Osek a Nezávislí pro Osek se sedmi mandáty. Nejvíce hlasů dostal lídr strany číslo dvě Mgr. Luboš Čapek s celkovým počtem hlasů 589, který nebyl zvolen starostou obce. Starostou obce byl zvolen Ing. Jiří Macháček, který byl na třetím místě ze strany Sport a zdraví pro Osek s celkovým počtem 528 hlasů (ČSÚ, 2019; město Osek, 2019).

7.1.20 Obec Proboštov

Obrázek 19 - Erb obce Proboštov

Zdroj: webové stránky obce, 2019

Obec Proboštov se nachází přibližně 3 km severně od lázeňského města Teplice a k 1. 1. 2019 zde žilo 2 688 obyvatel. V obci se volí devět zastupitelů ve třech okrscích. V komunálních volbách 2018 bylo 2 168 zapsaných voličů, vydáno bylo 1 166 úředních obálek. Volební účast byla 53,78 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovalo šest stran - Komunistická strana Čech a Moravy, Chceme žít Proboštovem, Křesťansko demokratická unie – Československá strana lidová, Proboštov a Přítkov – jedna obec, Sdružení nezávislých kandidátů – pro rozvoj obce, Nezávislí Proboštov. Vítězná strana se stala Nezávislí Proboštov s pěti mandáty. Nejvíce hlasů dostal lídr strany Bc. Jana Čermáková s celkovým počtem hlasů 523, která byla zvolena uvolněnou starostkou obce (ČSÚ, 2019; obec Proboštov, 2019).

7.1.21 Obec Rтынě nad Bílinou

Obrázek 20 - Erb
obce Rтынě nad

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

V obci Rтынě nad Bílinou k 1. 1. 2019 žilo 790 obyvatel. V této obci se volí sedm zastupitelů v jednom okrsku, v komunálních volbách 2018 bylo 640 zapsaných voličů, vydáno bylo 371 úředních obálek. Volební účast byla 57.97 %. Do voleb 2018 kandidovaly dvě strany - Komunistická strana Čech a Moravy, Sdružení nezávislých kandidátů. Vítěznou stranou se stalo Sdružení nezávislých kandidátů se šesti mandáty. Nejvíce hlasů obdržel Bc. Marek Bula z vítězné strany s celkovým počtem 330, který byl lídrem strany, ale nebyl zvolen starostou obce. Na post starosty byl zvolen Jaroslav Liška, který skončil na druhém místě za Markem Bulou s celkovým počtem 314 hlasů (ČSÚ, 2019; obec Rтынě nad Bílinou).

7.1.22 Obec Srbice

Obrázek 28 -
Erb obce Srbice

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

V této malé obci k 1. 1. 2019 žilo 438 obyvatel. V Srbicích se volí sedm zastupitelů v jednom okrsku, V obecních volbách bylo 323 zapsaných voličů, vydáno bylo 219 úředních obálek. Volební účast byla 67.80 %. Do komunálních voleb 2018 kandidovaly dvě strany - Sdružení nezávislých kandidátů, Pro Srbice 2018. Vítěznou stranou se stalo Sdružení nezávislých kandidátů s pěti mandáty. Nejvíce hlasů obdržel Milan Zyka z vítězné strany s celkovým počtem 148 hlasů, který byl lídrem strany a byl zvolen starostou (ČSÚ, 2019; obec Srbice, 2019).

7.1.23 Město Teplice

Obrázek 21 - Erb města Teplice

Zdroj: webové stránky obce, 2019

Ve městě Teplice k 1. 1. 2019 žilo 49 575 obyvatel. Rada města je devítičlenná. Ve městě se volí dvacet sedm zastupitelů ve čtyřiceti okrscích. Ve volbách 2018 bylo 39 524 zapsaných voličů, vydáno bylo 13 341 úředních obálek. Volební účast byla 33,75 %. Do voleb kandidovalo devět stran - Strana práv občanů - Zemanovci, SPD, Česká strana sociálně demokratická, Volba Pro! Teplice, Komunistická strana Čech a Moravy, ODS, ANO 2011, Pro zdraví a sport Teplice, Za obnovu Teplíc jaké jsme je znali. Vítěznou stranou se stala Občanská demokratická strana.

Nejvíce hlasů dostal Jaroslav Kubera s celkovým počtem hlasů 4 712. Na druhém místě skončil Bc. Hynek Hanza s počtem hlasů 4 013. který se stal primátorem města, ale nebyl lídr strany (ČSÚ, 2019; město Teplice, 2019).

7.1.24 Obec Újezdeček

Obrázek 22 - Erb obce Újezdeček

Zdroj: webové stránky obce, 2019

Obec Újezdeček se nachází 3 km západně od Teplíc. V obci k 1. 1. 2019 žilo 887 obyvatel. V obci se volí sedm zastupitelů v jednom okrsku. V obecních volbách 2018 bylo 749 zapsaných voličů, vydáno bylo 434 úředních obálek. Volební účast byla 57,94 %. Do voleb kandidovalo pět stran - Česká strana sociálně demokratická, Komunistická strana Čech a Moravy, SNK, Občané České republiky, Pro Újezdeček. Byly zvoleny dvě strany se stejným počtem mandátů. Nejvíce hlasů získal Petr Pokorný s celkovým počtem 168, který byl lídrem strany (ČSÚ, 2019; obec

Újezdeček, 2019).

7.1.25 Obec Zabuřany

Obrázek 23 - Erb
obce Zabuřany

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

obec Zabuřany, 2019).

V obci Zabuřany k 1. 1. 2019 žilo 1 143 obyvatel. Rada obce je pětičlenná. Zde se volí patnáct zastupitelů v jednom okrsku. V komunálních volbách 2018 bylo 935 zapsaných voličů, vydáno bylo 432 úředních obálek. Volební účast byla 46,20 %. Do voleb kandidovaly dvě strany - Nezávislí kandidáti, Komunistická strana Čech a Moravy. Vítěznou stranou se stalo Sdružení nezávislých kandidátů s dvanácti mandáty. Nejvíce hlasů získal Ing. Vítězslav Škuthan z vítězné strany s celkovým počtem 339, který byl lídrem strany a byl zvolen starostou obce (ČSÚ, 2019;

7.1.26 Obec Žim

Obrázek 24 - Erb
obce Žim

Zdroj: webové stránky
obce, 2019

V obci Žim k 1. 1. 2019 žilo 188 obyvatel. V obci se volí sedm zastupitelů v jednom okrsku. V komunálních volbách 2018 bylo 155 zapsaných voličů, vydáno bylo 97 úředních obálek. Volební účast byla 62,58 %. V těchto volbách kandidovalo deset jednotlivých kandidátů, Petr Vandlíček, Radek Tesař, Adam Pavlas, Zdeněk Haramul, Lukáš Mudrák, Jan Zouhar, Lucie Pavlasová, Jindřich Moravec, Petra Urbanová, Ladislav Beran. Nejvíce hlasů získal Zdeněk Haramul s celkovým počtem 87, který byl zvolen starostou obce (ČSÚ, 2019; obec Žim, 2019).

7.2 Výsledky komunálních voleb v Teplickém okrese v roce 2018

Dílním cílem bakalářské práce bylo shrnout výsledky komunálních voleb v souvislosti výkonu funkce starosty. Z výsledků voleb vyplývá, že ve správním obvodu města Teplic byl zvolen v osmnácti obcích starosta, který dostal nejvíce počet hlasů. Při přímé volbě starostů, by ve třetině obcí zřejmě docházelo k možným problémům mezi zvoleným starostou a vítězným uskupením či koalici, která vede obec. V tomto stavu roztržštěných politických sil, kdy se koalice skládají z více uskupení, nebo se sestaví bez vítězného hnutí (ve kterém je většinou i lídr s největším počtem hlasů – tedy možným starostou), se domnívám, že by zatím nebylo vhodné, tento model volby uskutečnit.

Tento model spíše vyhovuje, resp. dělá méně problémů, v malých obcích s jednoznačnější politickou strukturou s několika málo tradičními stranami, kde vítězné uskupení také sestavuje vedení obce.

Může samozřejmě i v těchto situacích dojít k tomu, že opoziční uskupení (strana, která skončila na druhém, třetím, nebo i na nižších pozicích v konečných výsledcích komunálních voleb), má ve svém čele tak silnou osobnost, která na sebe dokáže strhnout pozornost a je pro většinu voličů volitelná do vedoucí pozice, že při přímé volbě starosty, by taková osoba mohla zvítězit, přestože její volební strana by skončila v poli poražených. Pak je to na umění dané osobnosti se dohodnout s vítězným uskupením na společné, rozumné a konstruktivní vládě v obci. Takových případů ovšem mnoho nebývá.

Silný lídr je natolik silný, že i jeho uskupení vyhraje. Nebo je v příkrém rozporu s vítězným uskupením a pak je spolupráce velmi obtížná.

Přímá volba starostů, jako další prvek přímé demokracie, jistě není špatnou myšlenkou. Nicméně zvolené zastupitelstvo obce, jehož mandát je stejně silný jako přímo zvoleného starosty, má právo si ze svého středu zvolit své vedení. Soudím proto, že na přímou volbu starostů dosud u nás nenastal čas. Současný stav zastupitelské demokracie – přenesení pravomocí na přímo volené zastupitelstvo, které pak rozhoduje ve sboru, je v tuto chvíli plně dostačující.

8 Analýza rozhovorů s představiteli územní samosprávy

Druhým dílčím cílem bakalářské práce je zaměření na stanoviska zástupců územní samosprávy ve správním obvodu Teplic – města s rozšířenou působností. Osloveno bylo dvacet šest odborníků územní veřejné samosprávy, kteří pracují na obcích nebo městech. Vykonnávají posty starostů, místostarostů nebo třeba členy výborů. Na otázky odpovědělo 21 respondentů, což znamená v přepočtu 80,70 % politiků měst a obcí. S představiteli územní samosprávy byl proveden rozhovor, kde odpověděli na devět položených otázek. Všechny odpovědi respondentů jsou přiložené v příloze č. 11.

8.1 Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 1 „*Proč jste se rozhodl kandidovat do komunálních voleb?*“

Zástupci měst či obcí měli různé názory. Jeden kandidoval z důvodu rozdělané práce, druhý chtěl přinést do obce jiný pohled na určité věci, dalšího baví práce s lidmi a v kolektivu. Odpovědi byly dost odlišné, proto se nedala zpracovat matematická analýza. Otázka byla otevřená. Z odpovědí zástupců vyplývá, že do obecních voleb šli většinou z důvodu pokračování v rozdělané práci. Také jim není lhostejné, co se v obci děje. Na tuto otázku nešla zhotovit matematická analýza, neboť je to otázka otevřená.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že většina z nich se dlouhodobě angažuje v komunální politice. Jejich kandidatura se stala jejich přirozenou reakcí na potřebu vylepšení životních podmínek v městě či obci, kde dlouhodobě žijí. U některých to bylo z důvodu potřeby dodělat rozdělanou práci z minulého volebního období, kdy post starosty zastávali. Z odpovědí je i patrné, že kandidatuře na starostu se někteří rozhodli s ohledem na stávající složení zastupitelstva města či obce. Z pocitu potřeby změnit směřování vedení obce nebo města, prosazovat jiné politické či občanské směry než tomu bylo doposud.

V tabulce č. 4. v příloze 11 jsou veškeré uvedené odpovědi.

8.2 Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 2 „*Jaké priority jste si pro následující čtyři roky stanovil?*“

Na otázku „*Jaké priority jste si pro následující čtyři roky stanovil?*“ zaznělo mnoho odpovědí. Nejčastější reakce byla, že zástupci územní samosprávy chtějí dokončit rozdělanou práci, kterou začali v minulém volebním období. Dalším důvodem spolupracovat s občany a zapojit je do dění obce. Další prioritou byla především pořádat kulturní akce nebo také sportovní aktivity pro děti a mládež. Z odpovědí je tedy patrné, že respondenti při stanovování svých priorit, vycházejí zejména ze svých osobních zkušeností komunálního politika. Promítají se zde vykonávané funkce v zastupitelstvu jednotlivých dotazovaných, ať už jde o oblast kultury, sportu, popřípadě volnočasových aktivit jejich spoluobčanů. V některých případech bylo z odpovědí možné vysledovat pocitové nedostatky toho, co jednotlivým městům a obcím chybí. Z tohoto pocitového důvodu řadili do svých priorit územní rozvoj, infrastrukturu, rozvoj sportovního a kulturního vyžití v obcích a městech, až po priority jako je podpora sportovních a společenských klubů.

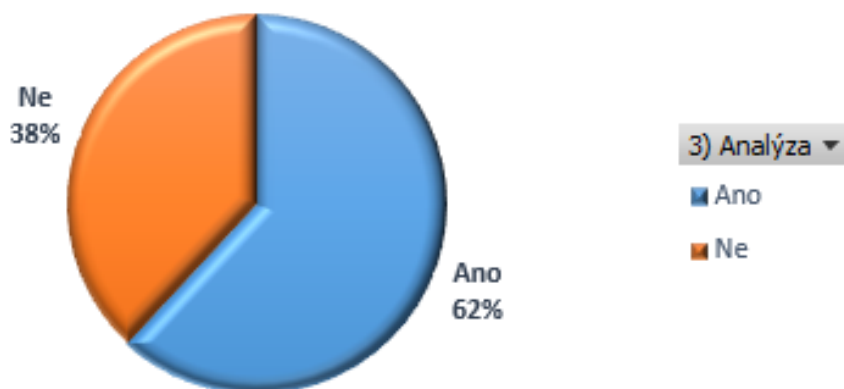
Na tuto otázku taktéž, nešla zhotovit matematická analýza, neboť je to otázka otevřená. Všechny odpovědi zástupců jsou uvedeny v tabulce č. 5. v příloze 11.

8.3 Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 3 „*Šel jste do voleb s tím, že budete usilovat o post starosty (místostarosty)?*“

Na tuto otázku „*Šel jste do voleb s tím, že budete usilovat o post starosty, či místostarosty?*“ odpovědělo třináct z dvaceti jeden zástupců, což v přepočtu je 62 % tázaných pro, kteří usilovali v komunálních volbách 2018 - 2022 o post starosty. Jak můžeme vidět v grafu č. 3, pouze osm zbylých respondentů (38 %), šlo do voleb s tím, že o funkci starosty neusilují.

Graf 1 - otázka č. 3

3) Šel jste do voleb s tím, že budete usilovat o post starosty (místostarosty)?

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Podle procentuálního výsledku této otázky se domnívám, že většina dotázaných kandidovala na post starosty obce či města z důvodu, že samotný fakt přijetí kandidatury za lídra politického subjektu je rovno kandidatuře na post starosty obce či města. Ostatní respondenti by kandidovali jako lídři, neboť byli v minulých volebních obdobích nebo osobního přesvědčení rozhodnutí ucházet se spíše o post místostarosty. Případně podpořit kandidáta, o kterém se domnívali, že díky voličům spíše dosáhnou na funkci starostů.

8.4 Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 4 „*Uvítal byste posílení Vašich současných práv, pokud ano, tak v čem / posílení jakých práv?*“

Zda by zástupci územní samosprávy uvítali posílení jejich současných práv, můžeme vidět v grafu č. 2. Na tuto otázku odpovědělo šestnáct z dvaceti jednoho respondentů (což je 76 %) si myslí, že současná práva jsou plně dostačující. Pouze čtyři zástupci v obcích a městech nemá jasno, zda by uvítali posílení současných pravomocí. Jeden představitel (5 %) by chtěl práva posílit, zejména na úseku veřejného pořádku.

Graf 2 - otázka č. 4

4) Uvítal byste posílení Vašich současných práv, pokud ano, tak v čem / posílení jakých práv?

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Většina respondentů neuměla na tuto otázku odpovědět. Bylo to z důvodu, že funkci starosty buď vykonávají krátkou dobu, nebo nemají s touto pozicí žádné zkušenosti. V druhé skupině bylo možné vypořádat dva odlišné názory. Menší část tázaných v této skupině poukázala na potřebu posílení pravomocí starostů, zejména s ohledem na vysokou byrokracii. Větší skupina se pak domnívá, že mají dostatečná práva pro výkon funkce starosty a další práva jsou podle nich nadbytečná.

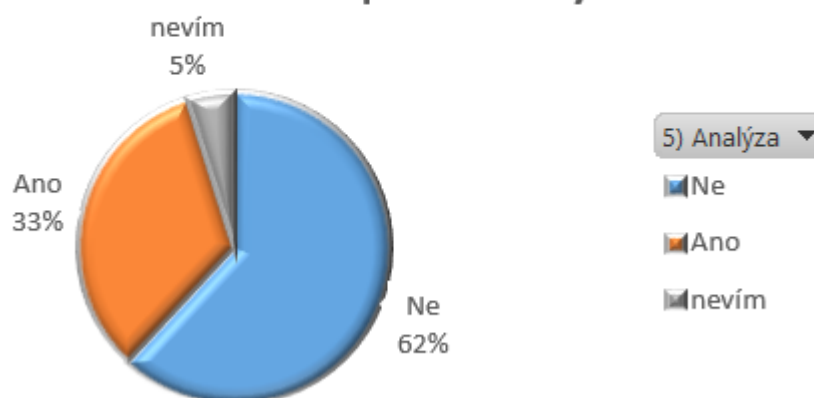
8.5 Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 5 „V posledních několika letech se hovoří o zavedení přímé volby starostů v ČR. Jste zastáncem přímé volby?“

Na tuto zásadní otázku, která zněla, zdali „Jste zastáncem zavedení přímé volby starostů v České republice?“, odpovědělo třináct zástupců územní samosprávy (62 %), že nejsou zastánci přímé volby starostů v ČR. Jsou přesvědčeni o tom, že by mohlo docházet k velkým problémům v zastupitelstvech obcí a měst. Jen sedm respondentů (33 %), jsou zastánci přímé volby starostů v ČR a tuto volbu by podpořili. Zbýlých 5 %, což v přepočtu

je jeden zástupce neví, zda by chtěl, aby v České republice byla zavedena přímá volba starostů, jak můžeme vidět v grafu č. 3.

Graf 3 - otázka č. 5

5) V posledních několika letech se hovoří o zavedení přímé volby starostů v ČR. Jste zastáncem přímé volby?

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Z odpovědí všech zástupců územní samosprávy na tuto otázku byla patrná velká rozpačitost při zodpovězení. Ta část respondentů, která se k přímé volbě přiklonila, se vesměs domnívá, že o starostovi by nemělo rozhodovat povolební vyjednávání, či kupčení s hlasy voličů, těmi subjekty, kteří se po volbách do zastupitelstev obcí dostali, a podařilo se jim sestavit koalici. Naopak si myslí, že jediným správným kritériem pro zvolení starosty, by měl být přímý získaný „mandát starosty“ přímo od voličů.

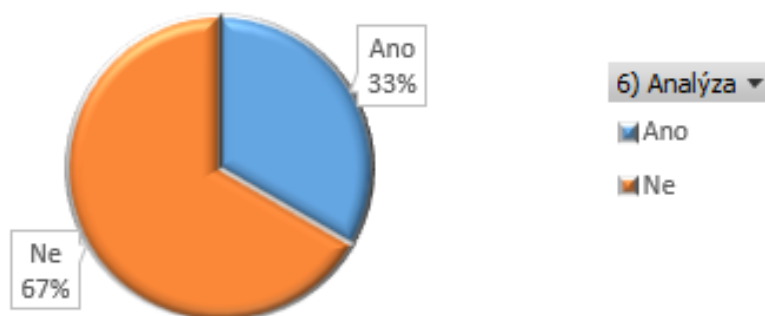
Druhá, ta větší procentuální skupina respondentů se domnívá, že stávající systém volby starostů je správný. Vychází z předpokladů, že starostou se ve většině případů stává, nebo je zvolen lídr vítězného politického seskupení. Tato strana je i tím subjektem, který navrhuje svým koaličním partnerům budoucí možné sestavení vedení měst a obcí. Ať už se jedná o posty místostarostů, případně rady obce či města, nebo složení ostatních orgánů zastupitelstva, jako je finanční a kontrolní výbor, který je ustanoven ze zákona. Tento princip považuje větší skupina respondentů za jediný správný.

8.6 Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 6 „Dovedete posoudit důsledky, které by tato změna přinesla, kdyby nová legislativa o přímé volbě starosty začala platit?“

Z grafu č. 4 můžeme vidět, jak odborníci z praxe územní samosprávy odpovídali na to, zda dokáží posoudit, jaké důsledky by tato změna přinesla, kdyby u nás byla zavedená přímá volba starostů. Čtrnáct odborníků (68 %) neumí nebo neví, jaké důsledky by tato změna přinesla. Pouze sedm tázaných (33 %) si umí představit důsledky legislativy o přímé volbě starostů.

Graf 4 - otázka č. 6

6) Dovedete posoudit důsledky, které by tato změna přinesla, kdyby nová legislativa o přímé volbě starosty začala platit?

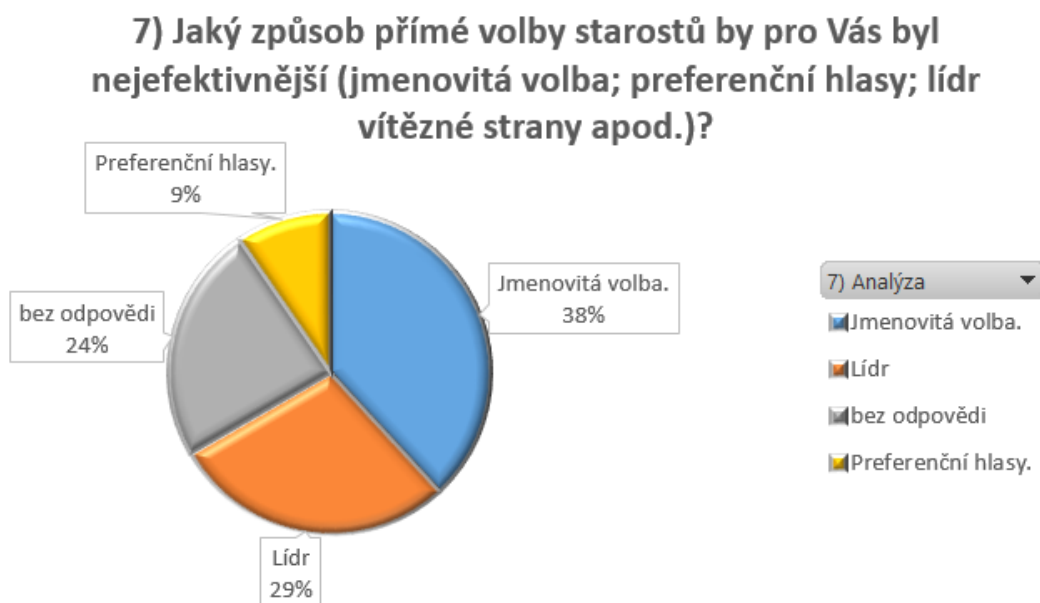
Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Převážná většina odpovědí, se přiklání k potencionálnímu budoucímu nefunkčnímu vztahu mezi zvoleným zastupitelstvem a starostou, který by vzešel z přímé volby. Respondenti poukazují na nutnost zvoleného starosty ke svým partnerům v zastupitelstvu. Ať už z důvodu nutnosti podpory většinového počtu mandátů v zastupitelstvu, tak i v radě, tam kde rada je. Dále se zde často poukazuje na povinnost starosty ze svého jednání - vedení obce nebo města se zastupitelstvu zodpovídat. V případě kdyby, starosta nevzešel z koaličního vyjednávání, by jeho mandát mohl ztratit na potřebné síle.

8.7 Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 7 „*Jaký způsob přímé volby starostů by pro Vás byl nejefektivnější (jmenovitá volba; preferenční hlasy; lídr vítězné strany apod.)?*“

Na další otázku jaký by v budoucnu mohl být způsob přímé volby starostů, kdyby u nás tato legislativa začala platit, odpovědělo osm politiků (38 %), že by se jim líbila jmenovitá volba, dalších šest (29 %) je pro lídra vítězné strany, pět tázaných (24 %) je bez názoru a zbylé dva účastníci průzkumu (9 %) je pro preferenční hlasy. Jak můžeme vidět z grafu č. 5.

Graf 5 - otázka č. 7

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Z logiky přímé volby pro většinu respondentů je tím správným způsobem zvolení starosty hlas voliče. Tudíž jediné kritérium, které by v případě tohoto systému volby starosty mělo být uzákoněno je ze strany zástupců územní samosprávy akceptovatelné počet preferenčních hlasů jmenné volby kandidátů. Druhá nejčastější odpověď zněla, že starostou by měl být zvolen lídr vítězného politického subjektu. Tato varianta se, ale neliší od nejčastěji využívaného způsobu zvolení starosty v současné době v komunální politice.

8.8 Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 8 „*Jak se vám líbí zavedení přímé volby prezidenta?*“

Na předposlední otázku průzkumu, zda se respondentům líbí, zavedení přímé volby prezidenta odpovědělo devět (47 %) politiků kladně. Myslí si, že je to jeden z prvků přímé demokracie. Dalších jedenáct účastníků průzkumu (48 %) s přímou volbou nesouhlasí. Ti si naopak myslí, že současná legislativa pro volbu prezidenta není dostačující. Pouze jeden z dvaceti jedna tázaných (5%) na tuto otázku nemá odpověď, jak můžeme vidět z grafu č. 6.

Graf 6 - otázka č. 8

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Z odpovědí respondentů je patrná rezpolcenost voliče ke správnosti použití přímé volby prezidenta. Dá se říci, že jedna skupina tuto volbu podporuje, z důvodu práva voliče rozhodnout o nejvyšším postu v politické struktuře České republiky. Domnívají se, že mít možnost vybrat si jmenovitě toho, kdo má být prezidentem, je ta nejdemokratictější volební varianta. Naopak skoro stejná procentuální skupina uvádí, že volba prezidenta by měla zůstat plně v rukou zvolených poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Stejně tak jak je tomu do posavad' ve volbách komunálních, krajských či

senátních. V systému nepřímé volby prezidenta je předpoklad, že zvolený kandidát bude zastupovat koalici v Parlamentu ČR, a tím jeho mandát bude mít patřičnou sílu podpory většiny Poslanecké sněmovny. Nedochozí by tak ke střetu při prosazování nových zákonných norem mezi sněmovnou a prezidentem. Zároveň je poukazováno, že když je už uzákoněna přímá volba prezidenta, měla by být uzákoněna i přímá volba předsedy senátu, předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, hejtamnů a v neposlední řadě pak starostů měst a obcí.

8.9 Vyhodnocení zodpovězených otázek č. 9 „Jste nakloněn omezení pravomocí rady ve prospěch starosty obce nebo případně jejího úplného odstranění (zrušení rady obce) ze soustavy orgánů obce?“

Na poslední otázku, která zněla, zda zástupci jsou nakloněni k tomu, aby byla rada obce či města zrušená bylo skoro 62 % proti, což v přepočtu je 13 odborníků z praxe územní samosprávy. Tvrdí, že rada města či obce má svou důležitost a opodstatnění při práci s občany. Pro bylo 24 % respondentů, dalších 24 % bylo bez odpovědi, nebo nevěděli, protože radu v obci nemají, tudíž neví, v čem by jim měla být rada pomocná. To jsou především zástupci malých obcí.

Graf 7 - otázka č. 8

9) Jste nakloněn omezení pravomocí rady ve prospěch starosty obce nebo případně jejího úplného odstranění (zrušení rady obce) ze soustavy orgánů obce?

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Převážná většina respondentů odpověděla, že by pravomoc svěřené radě obce či města na starostu nepřeváděla. Domnívám se, že je to jednak ze zkušeností zástupců s praxí v radě obce či města. Poukazují zejména na kolektivní rozhodování tohoto orgánu, větší sílu jejich usnesení směrem k zastupitelstvu a zejména pak k množství úkonů, které má rada ve své kompetenci. Zároveň se domnívám, že toto nepřevedení pravomocí vychází z logiky věci. Starosta obce či města je ze zákona vždy členem rady. Tím pádem by se tyto kompetence převáděli z rady na starostu, který je nedílnou součástí rady. Tudíž tuto pravomoc stejně vykonává, ale kolektivním rozhodováním.

9 Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku přímé volby starostů v Českých obcích ve správním obvodu Teplic, města s rozšířenou působností. Účelem bylo zjistit, jaký názor na přímou volbu starostů v České republice mají zástupci vybraných obcí v Teplickém okrese. Práce se skládá z dvou částí z praktické a teoretické. Praktická je rozdělaná na dvě části.

Část teoretická nás seznamuje s územní správou v České republice. Popisuje detailně individuální orgány obce, kterým je zastupitelstvo obce, starosta, místostarosta, rada obce, či města, kontrolní, finanční výbor a jednotlivé komise. Část druhá se zabývá současným stavem volby starostů v České republice a ve státech Evropské unie.

V části praktické je popsána geografická a demografická charakteristika Teplického okresu. V první dílčí části je představeno dvacet šest obcí, které spadají do správního obvodu Teplic, města s rozšířenou působností. Také je zde zhodnocení výsledků komunálních voleb v roce 2018. V druhé dílčí části proběhl expertní rozhovor se zástupci územních samospráv ve správním obvodu města Teplic a byla provedena analýza výsledků z rozhovorů odborníků z praxe územní samosprávy.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je zhodnotit postavení odborníků územní samosprávy k zavedení přímé volby starostů u nás.

Dotazovaným bylo položeno devět otázek, na které zástupci odpovídali. Všech devět otázek bylo použito k vyhodnocení politického názoru spjatého s přímou volbou starostů.

Tyto odpovědi byly pro mě zajímavé i z pohledu voliče, kterého se budoucí ať už přímá či nepřímá volba nejvyššího voleného zástupce obce nebo města dotýká. Mnohdy bylo velmi zajímavé pozorovat reakce respondentů na okruhy otázek, které jim byly kladeny. Bylo zde patrné i jisté napětí dotazovaných, které mělo přímou souvislost se stávajícím volebním systémem v komunálních volbách, nedílně spjatý s potencionálním budoucím volebním systémem starostů měst a obcí. Neboť se to dotýká případné budoucí kandidatury těchto respondentů na obhajobu postu starostů v příštím volebním období. Z těchto důvodů

procentuální názorový rozdíl není tak značný, jak by se dalo v současné společnosti očekávat, a to z ohledem na již zavedený systém přímé volby hlavy státu.

Na jednu stranu převládá názor, že kvalitního, místně znalého a odborného starostu si mohou správně zvolit pouze napřímo voliči. Oponenti, oproti tomu uvádějí, že by ne vždy, takto mohl být zvolen potřebný odborník, nýbrž by z velké části docházelo k tak zvaným „hospodským vyjednávačkám“. Z odpovědí první skupiny respondentů, ale vyplývá, že k zákulisním dohodám dochází častěji v současné době kdy o zvolení vedení měst a obcí rozhodují ti, kteří dokáží po komunálních volbách sestavit koalici. Je tedy velkou neznámou, jakým způsobem by bylo po legislativní stránce vládou a parlamentem České republiky zajištěno, aby ke kupčení nedocházelo a byl zvolen právě takový starosta primátor, který by tuto funkci vykonával v zájmu většiny voličů a ne pod vlivem lobbistických skupin.

Z mého pohledu se domnívám, že z odpovědí respondentů na mnou kladené otázky je patrné, že ani politici, kteří vykonávají již několikáté volební období funkci starosty, nemají v této otázce zcela jasno. Vnitřně se perou s klady i zápor, které by potencionálně systém přímé volby starostů města a obcí mohl přinést. Mají s tím spojeno nejen potřebné změny v pravomocích, které jsou v současné době v kompetenci rady města či obce, tam kde je rada zřízena, ale i například legislativní povinnosti spojené s výkonem funkce starosty a s tím spjatá náročná byrokracie.

Možná i to bylo jedním z potencionálních důvodů, proč mnozí oslovení respondenti nechtěli, nebo nebyli připraveni mé dotazy zodpovědět. Proto jsem byla nucená obrátit se na nově zvolené místostarosty, radní či zastupitelé měst a obcí. Mnozí z těchto respondentů v minulých volebních obdobích do těchto funkcí – starostů, byli zvoleni, a tudíž k těmto otázkám měli blízko.

Je velmi obtížné odhadnout, k jaké variantě se většina politiků v budoucnosti přikloní. Jestliže, dojde k uzákonění přímé volbě starostů, rozhodně musí dojít k legislativní úpravě práv a povinností. Zdali případně toto nebude důvodem proč nekandidovat na lídra na kandidátkách, který potažmo kandiduje jako jednička na post starosty. Je i možné, že zůstane zachován stávající volební systém, pouze budou schváleny dílčí úpravy zákona.

Já osobně se domnívám, že ať bude zvolen ten či onen systém voleb, vždy vyplyne ve společenském mínění mnoho otázek, zdali tento systém je ten správný, nejdemokratičtější a jediný zaručující čistotu výsledku voleb podle potřeb voliče.

10 Seznam použitých zdrojů

10.1 Knižní zdroje

BALÍK, Stanislav, *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.

BLAHOUTOVÁ, Lenka. *Dopad přímé volby starostů na územní samosprávu v ČR*. Praha 2019, bakalářská práce (Bc.). Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav a ČOPÍK Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. Politologie. ISBN 978-80-247-3061-5.

JÜPNER, Petr, POLINEC, Martin a ŠVEC, Kamil. *Evropská lokální politika*. Vyd. 1. Praha: Petr Jüptner ve spolupráci s Institutem politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, 2007. ISBN 978-80-254-1187-2.

JÜPTNER, Petr a POLINEC, Martin. *Evropská lokální politika 2*. Vyd. 1. Praha: Institut politologických studií FSV UK, 2009. ISBN 978-80-25-3510-6.

KOPECKÝ, Martin, PRŮCHA, Petr, HAVLAN, Petr, JANEČEK, Jan. *Zákon o obcích (č. 128/2000 Sb.)*. Vyd. 3: Wolters Kluwer 2017. ISBN 978-80-7552-862-9.

KUČERA Rudolf. *Filosofické kořeny politického rozhodování*. Vydání první. Ústí nad Labem: Filosofická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2014. Acta Universitatis Purkynianae Facultatis philosophicae. ISBN 978-807-4147-760.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. *Ústava České republiky: ve znění pozdějších ústavních zákonů*. V Academii vyd. 1. Praha: Academia, 2013. ISBN 978-80-200-2307-0.

10.2 Internetové zdroje

Analýza možností zavedení přímé volby starostů [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/odk2/soubor/analyza-zavedeni-prime-voby-starostupdf.aspx>.

Bakalářské práce. *Česká zemědělská univerzita v Praze* [online]. [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <https://is.czu.cz/auth/lide/clovek.pl?id=63155;zalozka=13;studium=229261;zp=242914;lang=cz>

Druhy obcí [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=62930

Charakteristika okresu Teplice. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_okresu_teplice.

JÜPNER, Petr (2012). *Přímá volby starostů v evropské komparaci a česká diskuze. Acta Plitologica* 4, 3, 232-245. ISSN 1803-8220.

KOPŘIVA, Radek, ČOPÍK, Jan a ČMEJREK, Jaroslav. *Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí* [online]. [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/108627772-Mechanismy-rozhodovani-o-investicnich-zamerech-a-rozpoctech.html>

Lyžařské centrum. *Sport Centrum Bouřňák* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <http://www.scbournak.cz/o-sport-centrum-bournak.cz>

Mapy ČR. *Mapy* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://mapy.cz/>

Městský úřad. *Duchcov oficiální stránky města* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <https://www.duchcov.cz/mesto-duhcov/os-10>

Městský úřad. *Královské horní město Hrob* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.mestohrob.cz/>

Městský úřad. *Krupka* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <http://www.krupka-mesto.cz/>

Městský úřad. *Město Dubí* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <http://www.mesto-dubi.cz/en/citizen/>

Městský úřad. *Město Košťany oficiální stránka města* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.kostany.cz/>

Městský úřad. *Osek oficiální stránky města* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.osek.cz/>

Obecní úřad. *Obec Bžany* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <http://www.bzany.cz>

Obecní úřad. *Oficiální stránky obce Bořislav* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <http://www.obec-borislav.cz/>

Obecní úřad. *Bystrany oficiální stránky obce* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <http://www.bystrany.eu/>

Obecní úřad. *Háj u Duchcova oficiální stránky obce* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <http://www.ouhaj.cz/obecni-urad/ms-202/p1=202>

Obecní úřad. *Kladruby (u Teplíc)* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <https://www.kladrubyteplíc.cz/obec/>

Obecní úřad. *Kostomlaty pod Milešovkou* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <http://kostomlatypm.wz.cz/start.htm>

Obecní úřad. *Lahošť oficiální stránky obce* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <http://www.lahost.cz/>

Obecní úřad. *Moldava v Krušných horách* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.moldava.cz/>

Obecní úřad. *Novosedlice oficiální internetové stránky obce* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <http://www.novosedlice.cz/>

Obecní úřad. *Obec Jeníkov, okres Teplice* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <https://www.obecjenikov.eud.cz/obec/o-obci/>

Obecní úřad. *Obec Mikulov* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <https://www.obec-mikulov.cz/>

Obecní úřad. *Obec Rtyně nad Bílinou* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.rtynenadbilinou.cz/>

Obecní úřad. *Obec Srbice* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.srbice.cz/obec/o-obci/>

Obecní úřad. *Obec Žalany oficiální stránky* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.zalany.cz/>

Obecní úřad. *Oficiální web obce Modlany* [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <https://www.modlany.cz/>

Obecní úřad. *Proboštov obec pod Krušnými horami* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.ouprobostov.cz/>

Obecní úřad. *Újezdeček oficiální stránky obce* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <http://www.ujezdecek.cz/>

Obecní úřad. *Zabrušany oficiální web* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://zabrusany.cz/>

Obecní úřad. *Žim oficiální stránky obce* [online]. [cit. 2019-11-11]. Dostupné z: <https://www.zim.cz/>

SOKOL, Petr. *Jak se volí starosta* [online]. [cit. 2019-11-17]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/prima-volba-starosty>.

Statutární město Teplice [online]. [cit. 2019-10-24]. Dostupné z: <http://www.teplice.cz/o-teplicich/ms-22607/p1=22607>.

Územní přehledy o volební účasti: *Volby do zastupitelstev obcí* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>.

Výsledky voleb. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv111?XJAZYK=CZ&XID=1&xnumnuts=4206&xstat=0>

Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-09-29]. Dostupné z: <https://zakonyprolidi.cz>.

Zákon č. 253/1994 Zb., *Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest. Zákony pro ľudí.sk* [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1994-253>

Zákon č. 346/1990 Zb. *Zákon Slovenskej národnej rady o voľbách do orgánov samosprávy obcí. Zákony pro ľudí.sk* [online]. [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1990-346>

11 Přílohy

Zdroje dat z rozhovorů:

Tabulka 4 - odpovědi na otázku č. 1

Zástupce	1) Proč jste se rozhodl kandidovat do komunálních voleb?
zástupce 1	Cílem bylo přinést do obce jiný pohled na určité věci a jako občan, kterého zastupitelstvo nevnímá je to jediná možnost.
zástupce 2	Jsem starostou od roku 1992 a měl jsem ještě rozdělanou práci
zástupce 3	Byl jsem přemluven a sliby se mají plnit.
zástupce 4	Jako členka bývalého zastupitelstva jsem chtěla pokračovat ve stejném duchu jako končící starosta, se kterým jsem kandidovala v minulém volebním období.
zástupce 5	Už v minulém volebním období jsem kandidoval a byl jsem členem rady města. Rozhodl jsem kandidovat, protože jsem usoudil, že je potřeba, aby naše generace (dnešní čtyřicátníci) převzala zodpovědnost za vedení města a místo kritizování se aktivně zapojila do práce ve městě.
zástupce 6	Protože jsem chtěl dokončit rozdělanou práci z minulých volebních období.
zástupce 7	Styděla jsem se za místo, kde žiji a chtěla jsem s tím něco udělat. Jako mamince na mateřské dovolené s dvěma dětmi se mi podařilo zachránit chátrající kostel a přicházející odborníci mi radili, ať kandiduji, pak budu moc ovlivnit více věcí v naší obci.
zástupce 8	Ve vedení obce jsem od roku 2006, z toho od roku 2006 - 2017 ve funkci místostarostky a od listopadu 2017 jsem ve funkci starostky obce. Kandidovat v komunálních volbách na podzim 2018 bylo pro mě výzvou a do jisté míry i povinností. Povinnost vůči občanům, kteří mne podporovali, a především vůči rozdělané a nedokončené práci. Tím nejdůležitějším důvodem je však skutečnost, že mne práce na úrovni samosprávy velmi baví a těší. Jsem komunikativní typ, tedy ráda pracuji a stýkám se s lidmi a zároveň se domnívám, že mohu zúročit své letité zkušenosti v oblasti investic a dotací.
zástupce 9	Poprvé jsem kandidoval jako student na předposledním místě kandidátky v roce 1998. Tehdy to byla spíše snaha jít ve šlépějích mého otce, který byl tehdy městským zastupitelem. Dnes je tomu již jinak. Důvody jsou možnost /snaha ovlivnit směřování / budoucnosti města, ve kterém jsem se narodil a žiji se svojí rodinou.
zástupce 10	Poprvé, když jsem se v roce 2010 ocitl na kandidátní listině, to vlastně byla náhoda. A hned jsem byl navržen na post místostarosty. V dalších volbách jsem tento post chtěl obhajovat a pokračovat v práci dál, což se povedlo. A do voleb v roce 2018 jsem vstupoval již jako lídr kandidátní listiny s ambicí stát se starostou, a to se povedlo.
zástupce 11	Pracuji v zastupitelstvu již 17 let. Baví mě práce s lidmi a v kolektivu. Myslím, že jako zastupitel mohu dění v obci ovlivnit. Není mi lhostejné, co se v obci děje.
zástupce 12	Důvodem mého rozhodnutí kandidovat do komunálních voleb byl vztah k obci, kde jsem se narodila. Chci pokračovat v načaté práci zejména na úseku

	životního prostředí a vypracování nového územního plánu obce. Není mě lhostejný osud občanů těchto obcí.
zástupce 13	Proč kandidovat do komunálních voleb jsem se rozhodl v roce 1990, s tím že jsem měl představy, že stávající systém „národních výborů“ je nutné změnit a obnovit instituce obecních úřadů a starosty obce jako historicky osvědčený způsob. V roce 2018 jsem se rozhodl znovu kandidovat a důvodem bylo pokračovat v rozvoji obce, dokončit nový územní plán a investiční akce.
zástupce 14	Žiji v obci celý život a chci se podílet na jejím spravování k jejímu prospěchu. Tak jako moji předci i mnoho let přede mnou. Samozřejmě mi není lhostejný její vývoj a další směřování.
zástupce 15	Do komunálních voleb jsem se rozhodla kandidovat proto, abych se mohla podílet na rozhodování při rozvoji obce. Abych měla stále aktuální informace o dění v obci.
zástupce 16	Z důvodu dlouhodobého působení ve vyšších stranických funkcích, tím považuji post stranické linie svou kandidaturu za zcela přirozenou. Jednak nejsem v zastupitelstvu poprvé, jsem zvyklý z postu získaného mandátu zastupitele pracovat pro své spoluobčany. V neposlední řadě mě práce politika baví.
zástupce 17	S cílem podílet se na chodu obce, její zvelebení, druhým aspektem bylo složení kandidátů do komunálních voleb.
zástupce 18	Z důvodu nespokojenosti s vedením obce a pro podporu lídra kandidátky.
zástupce 19	Není mi má obec lhostejná a rád bych svou prací přispěl k rozkvětu obcí pro pohodový život občanů.
zástupce 20	Není mi lhostejné dění v obci.
zástupce 21	Rozvoj města dle představ členů našeho volebního subjektu, dlouholetá veřejná angažovanost.

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Tabulka 5 - odpovědi na otázku č. 2

Zástupce	2) Jaké priority jste si pro následující čtyři roky stanovil?
zástupce 1	Komunikovat s občany, zapojit se do rozhodování o tom, jak má obec do budoucna vypadat a fungovat. Nicméně je nutné mít vždy poslední slovo. Dokončit věci, které se jenom slibovali.
zástupce 2	Výstavba multifunkčního hřiště, oprava sakrálních staveb
zástupce 3	Být co nejvíce transparentní.
zástupce 4	Moje priorita je prostá. Dělat vše proto, aby se našim občanům v naší obci dobře žilo.
zástupce 5	Především je potřeba dodělat projekty, které jsme připravili v minulém volebním období. Něco se již podařilo zrealizovat, další projekty jsou nyní v řešení. Mojí prioritou bude zlepšit stav kulturních památek, a pokud se najde vhodný dotační program, tak začít s výstavbou tělocvičny.
zástupce 6	Dokončit odkanalizování v obci a zlepšit dopravní infrastrukturu v obci.
zástupce 7	Další rozvoj všech našich obcí a záchranu jedné z nejstarších budov v obci Tvrz Hrobčice.
zástupce 8	Priorit je mnoho a jsou promítnuty ve strategickém plánu obce. Za mne osobně je třeba zaměřit se především na nedokončené a rozpracované

	investice, posílit občanskou vybavenost obce, věnovat se oblasti životního prostředí (výsadba zeleně, hledání možných zdrojů vody, odbahnění rybníka, dokončení revitalizace lesoparku). Základní jsou činnosti spojené s běžným chodem obce, tedy opravy a rekonstrukce chodníků, komunikací, bytových objektů, školních budov, pořádání kulturních akcí, podpora sportovní činnosti.
zástupce 9	Hospodaření bez dluhů, podpora cestovního ruchu, investice do infrastruktury města, výstavba městského koupaliště.
zástupce 10	Jasnou prioritou je pokračovat ve zvelebování obce tak, aby se v ní lidem dobře žilo a měli, pokud možno, co nejméně možností si stěžovat. Vynucenou prioritou je výstavba kanalizace v jedné místní části. Dále jsou to obnovy povrchů místních komunikací a chodníků, rekonstrukce obecních nemovitostí, výsadba zeleně a péče o ní. A hlavně pokračovat a rozšiřovat nabídku kulturního vyžití.
zástupce 11	Dokončit započaté investice (kanalizace, silnice), včasná informovanost našich občanů, vyřešit překračování rychlosti v naší obci, podpora sportovního a kulturního dění v obci.
zástupce 12	Prioritou pro nadcházející volební období bude zpracování územní plán obce, bezpečnost na komunikacích a investice do obecního majetku.
zástupce 13	Dokončit územní plán a rozdělané investiční akce.
zástupce 14	Rozumné nakládání s aktuálním rozpočtem i rezervním fondem. Obecní majetek spravovat s rozumem a využívat ho „v místě a čase“ obvyklým způsobem. Rozvíjet občanskou společnost.
zástupce 15	Ve volebním období vylepšit vzhled obce (vybudovat nové chodníky v obci, podílet se na dokončení výstavby v obci, péče o starší občany, společenský a kulturní život v obci.
zástupce 16	Priorita je pro mě především oblast kultury a volnočasových - sportovních aktiv dětí a mládeže. Pomoc ze strany zastupitele všem klubům na území města v jejich jak finanční podpoře ze strany města, tak v osobní aktivní podpoře.
zástupce 17	Plnit řádně povinnosti starosty, podílet se na chodu obce na akcích, které obec pořádá.
zástupce 18	Zůstat sám sebou, nenechat se ovlivňovat a podpora občanů (nová dětská hřiště, zavedené třídění odpadů, vybudování kompostárny, a zavedení porodného, pohřebního a pastelkovného).
zástupce 19	Dokončení dlouho slibovaných projektů z let minulých a připravovat projekty nové.
zástupce 20	Čistota, pořádek, bezpečí.
zástupce 21	Vstup na seznam UNESCO, rozvoj cestovního ruchu, oprava památek, investice - rekonstrukce náměstí Kalvárie, revitalizace území bývalé plovárny, elektronický průvodce městem, oprava komunikací, modernizace škol, školek.

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Tabulka 6 - odpovědi na otázku č. 3

Zástupce	3) Šel jste do voleb s tím, že budete usilovat o post starosty (místostarosty)?	3) Analýza
zástupce 1	Ne nešel. Sice jsem byl lídr na kandidátce, ale usiloval jsem hlavně o mandát zastupitele.	Ne
zástupce 2	Ano. Usiloval jsem o post starosty. Jinak bych nekandidoval.	Ano
zástupce 3	Ano, usiloval jsem o post starosty.	Ano
zástupce 4	V prvním momentě jsem chtěla kandidovat do zastupitelstva, časem jsem o post starosty začala usilovat	Ano
zástupce 5	Spíše jsem uvažoval o postu místostarosty nebo radního. Starosta byl, ale také ve hře.	Ano
zástupce 6	Ano. Usiloval jsem o post starosty. Jinak bych nekandidoval.	Ano
zástupce 7	Ano.	Ano
zástupce 8	Ano.	Ano
zástupce 9	Ano.	Ano
zástupce 10	V roce 2010 ne, v roce 2014 ano – místostarosta, v roce 2018 ano – starosta.	Ano
zástupce 11	Do voleb jsem šla usilovat o post místostarosty, ale nakonec jsem skončila na postě starostky.	Ano
zástupce 12	Ano, kandiduji na prvním místě ve straně.	Ano
zástupce 13	Do voleb jsem nešel s tím, že budu mít post starosty.	Ne
zástupce 14	Ano. Kandidoval jsem na post starosty.	Ano
zástupce 15	Do voleb jsem nešla usilovat o post starosty.	Ne
zástupce 16	Ne. V předchozím volebním období jsem byl nejen členem zastupitelstva ale i výboru zastupitelstva, především radním města. Tím pádem součástí koalice, která dle mého mínění pod vedením starosty fungovala v zájmu občanů města. Protože tento starosta kandidoval na funkci starosty i v těchto volbách byla pro mě přirozenou volbou, byť jsem kandidoval za jiný politický subjekt, podpořit jeho kandidaturu a na post starosty nekandidovat.	Ne
zástupce 17	Ne.	Ne
zástupce 18	Rozhodně ne.	Ne
zástupce 19	Byl jsem na kandidátce jako kandidát na starostu, ale upřednostňuji kolektivní práci.	Ano
zástupce 20	Ne.	Ne
zástupce 21	Ne.	Ne

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Tabulka 7 - odpovědi na otázku č. 4

Zástupce	4) Uvítal byste posílení Vašich současných práv, pokud ano, tak v čem / posílení jakých práv?	4) Analýza
zástupce 1	V tuto chvíli, za tak krátkou dobu ve funkci starosty si myslím, že práva jsou dostačující.	Dostačující
zástupce 2	Není potřeba. Jsou dostačující.	Dostačující
zástupce 3	Nevím na to jsem dost „mladý“ starosta.	Nevím
zástupce 4	Na tuto otázku paní starostka neuměla odpovědět. Byla krátce ve funkci.	Nevím
zástupce 5	Myslím si, že takto je to nastaveno dobře.	Dostačující
zástupce 6	Ze současně platného zákona o obcích jsem se svými právy spokojen.	Dostačující
zástupce 7	Ne. Jsou dostačující.	Dostačující
zástupce 8	Nenazvala bych to ani tak, jak posílení současných práv, ale spíše usnadnění práce ve vztahu k náročnosti stávající legislativy. Jsme zavaleni byrokracií, vyplňováním nejrůznějších formulářů, hlášení do všech možných rejstříků. Nemluví ani o GDPR, veřejných zakázkách a neustále měnící se legislativě (stavební zákon). Je třeba si uvědomit, že na místních samosprávách - malých a středních obcích nemáme k dispozici takový aparát zaměstnanců, jako je tomu jinde a skutečnost je mnoho obcí, kde si starosta musí dělat vše úplně sám.	Nevím
zástupce 9	Ne, současný systém je dle mého názoru nastaven dobře a věci, které fungují, by se neměli měnit.	Dostačující
zástupce 10	Ne, lepší se v kolektivu poradit a nalézt nejvhodnější řešení – přece jenom, víc hlav, víc ví.	Dostačující
zástupce 11	Ne.	Dostačující
zástupce 12	Ano uvítala. Zejména na úseku veřejného pořádku.	Ano
zástupce 13	Podle mého názoru není nutné. Současný zákon o obcích je akceptovatelný.	Dostačující
zástupce 14	Nastavení aktuálních pravomocí starosty je dostačující.	Dostačující
zástupce 15	Ne.	Dostačující
zástupce 16	Toto nedokážu posoudit a to z důvodu, že jsem funkci starosty nikdy nevykonával.	Nevím
zástupce 17	Ne. Jsou dostačující.	Dostačující
zástupce 18	Spíš ne.	Dostačující
zástupce 19	Současná práva jsou dostačující, přesto se dá vždy cosi vylepšit.	Dostačující
zástupce 20	Jsou dostatečné.	Dostačující
zástupce 21	Netřeba.	Dostačující

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Tabulka 8 - odpovědi na otázku č. 5

Zástupce	5) V posledních několika letech se hovoří o zavedení přímé volby starostů v ČR. Jste zastáncem přímé volby?	5) Analýza
zástupce 1	Ano jsem zastáncem přímé volby starosty. Je nutné si uvědomit, že jako občan nemůžete ovlivnit, jakého starostu chcete mít. Starostu vybírají zastupitelé a už se občanů neptají, koho chtěli. Může nastat situace, že i když zastupitel dostane nejméně hlasů, může být starostou, ač lidé dali jasně najevo, že ho tam nechťejí.	Ano
zástupce 2	Ano. Jsem zastáncem přímé volby starostů, ale pouze v obcích do 500 obyvatel, kde se lidé dobře znají.	Ano
zástupce 3	Ano., je to jedna z mých myšlenek. Nemám rád, když se starosta potom vyklube z nějaké koalice a ještě mu je jeho post postoupen. Pokud by měl být volen starosta přímo, pak ale musí s touto kandidaturou souhlasit.	Ano
zástupce 4	Ano. Jsem zastáncem přímé volby starostů.	Ano
zástupce 5	Ne.	Ne
zástupce 6	Ne.	Ne
zástupce 7	Ne.	Ne
zástupce 8	Nejsem zastáncem přímé volby. Naopak se domnívá, že by měly být zavedeny požadavky na vzdělání, případně zkušenosti a znalosti „kandidátů na starosty“ a také prodlouženo volební období na minimálně šest let.	Ne
zástupce 9	Ne.	Ne
zástupce 10	Ne, mělo by být rozhodnuto podle výsledků komunálních voleb, kdy si vítězná strana ze svých řad zvolí kandidáta na starostu.	Ne
zástupce 11	Ne.	Ne
zástupce 12	Ano jsem zastáncem přímé volby, ale pouze v případě změny připravované legislativy k této demokratické volbě.	Ano
zástupce 13	Rozhodně nejsem zastáncem přímé volby starostů, je to podle mne „populismus“. Současný stav je vyhovující a po zkušenosti od roku 1990 bych ho neměnil.	Ne
zástupce 14	Přímá volba starosty by byl zajímavý počín, ale musela by být s tím spojená i širší změna zákona o obcích. Samostatná přímá volba starosty by asi spíš byla problémová. Starosta musí mít zastání většiny zastupitelstva, proto jeho volba zastupitelstvem je přijatelnější.	nevím
zástupce 15	Nejsem zastáncem přímé volby starosty. Vidím v tom velké problémy.	Ne
zástupce 16	Jsem zastáncem přímé volby starosty z důvodu, že obyvatelé si zvolí svého starostu, kterého volili ve volbách. Tím by byl dodržen demokratický výsledek voleb – preferenční hlasy, ale na druhou stranu s přímou volbou nesouhlasí a to z praktických, politických zkušeností se sestavováním vedení města. Mohlo by dojít k tomu, že bude sestavena vládnoucí koalice, ale voliči by zvolili starostu z opozice. Tím by mohlo dojít k nefunkčnosti zvoleného zastupitelstva.	Ano

zástupce 17	Ne. Zvolení zastupitelé by si o složení funkce měli rozhodnout sami.	Ne
zástupce 18	Nejsem, protože je velké riziko, že by byl starostou kandidát strany, která by byla v opozici. Navíc je v pořádku, že starostu může odvolat zastupitelstvo (dokáže nejlépe zhodnotit práci starosty) a v takovém případě by mohl být odvolán na prvním zasedání zastupitelstva obce.	Ne
zástupce 19	Ano, jsem zastáncem přímé volby starosty. Obzvláště v menších obcích, kde se lidé přeci jen blíží znají, by tato volba byla přínosem.	Ano
zástupce 20	Ne.	Ne
zástupce 21	Ne.	Ne

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Tabulka 9 - odpovědi na otázku č. 6

Zástupce	6) Dovedete posoudit důsledky, které by tato změna přinesla, kdyby nová legislativa o přímé volbě starosty začala platit?	6) Analýza
zástupce 1	Lidé tam budou mít takového starostu, kterého volilo nejvíc občanů. Je to " hlas lidu" a ten má váhu. Mít za sebou takovou podporu lidí, to se pak jinak pracuje.	Ano
zástupce 2	Důsledky posoudit neumím. Mluvím pouze přímá volba starostů pouze v obcích do 500 obyvatel.	Ano
zástupce 3	V komunální politice se řeší komunální problémy. Jediný problém vidím v tom, že kandidát na starostu bude z jiné než výherní strany a pak nemá podporu v zastupitelstvu města, nebo v radě města.	Ne
zástupce 4	Nevím, zda dovedu posoudit důsledky, ale myslím si, že přímá volba by vypovídala své.	Ne
zástupce 5	Zapomíná se totiž na to, že starosta je odpovědný zastupitelstvu a je potřeba, aby měl jeho podporu. Pokud by starosta byl volen nezávisle na zastupitelstvu, mohlo by se stát, že by mezi starostou a zastupitelstvem nebyla harmonie, což by jistě narušovalo práci všech. Docházelo by např. k častým neshodám, odvolání starosty, atd. Určitě se najdou i další argumenty a některá další negativa by se jistě ukázala.	Ne
zástupce 6	Vzniknou velké problémy, pokud nebude mít starosta většinu hlasů v zastupitelstvu.	Ne
zástupce 7	Ano.	Ano
zástupce 8	Velmi otevřeně se domnívám, že by ve vedení některých obcí působili lidé bez vzdělání, zkušeností a znalostí, kteří si tkz. koupili voliče za „pivo a párek". To není dobrá cesta, protože dnešní legislativní náročnost je skutečně velká a velmi obtížná.	Ne
zástupce 9	Nelze posoudit, pokud nejsou k rozhodování o přímé volbě známi zákonné úpravy (např. zákon o obcích apod.)	Ne
zástupce 10	Nedovedu si přesně představit vztah zastupitelstvo obce X rada obce X starosta. Jak moc by se upravovaly kompetence a pravomoci? Starosta by nemusel poslouchat zastupitelstvo, když by bylo volen přímo lidem? Kdo by starostu odvolával? Atd. atd. atd.	Ne

zástupce 11	Nelze posoudit, pokud nejsou k rozhodování o přímé volbě známi	Ne
zástupce 12	Z mého pohledu by nebyla starostovi zajištěna pevná pozice k naplnění jeho volebního programu a nedořešené kompetence starosty. Aby nenastala situace, kdy starosta půjde obrazně řečeno doprava a zastupitelstvo doleva.	Ne
zástupce 13	Nedovedu. Musel by se od základu změnit zákon o obcích, nastavit legislativu pro funkci přímo voleného starosty.	Ne
zástupce 14	Výrazná „opoziční“ osobnost (volební uskupení má marginální podporu, ale jeho lídr resp. kandidát na přímého starostu se těší maximální podpoře) by to měla v zastupitelstvu těžké – sám proti menší či větší většině zastupitelů, kteří by mu mohli „házet klacky pod nohy“.	Ne
zástupce 15	Neumím posoudit.	Ne
zástupce 16	Podle svých zkušeností z povolebních vyjednávání o vzniku vedení města si to umím takřka živě představit. Bez ohledu na výsledek kandidujících subjektů by obyvatelé zvolili starostou kohokoliv bez ohledu na právě ono budoucí vyjednávání o vzniku koalice. Předpokládám, že voliči zvolený starosta města by byl zastupitelstvem neodvolatelným. Proto by zřejmě mohlo dojít ve většině měst a obcí k patové situaci kdo a s kým. Na druhou stranu se v české politické kultuře stalo tradicí, že přes vítězství kandidujícího subjektu došlo k dohodě ostatních stran a vítěz voleb nejen, že nezíská post starosty, ale mnohdy končí v opozici. Tady by tato změna zákona mohla určitým přínosem být.	Ano
zástupce 17	čistě hypoteticky ano, do funkce starosty by mohl být zvolen člověk, který je sice mezi lidmi relativně oblíbený, nicméně tento post vyžaduje jistou dávku vzdělanosti, kultivovanosti a tolerance., čímž by nově lidmi zvolený starosta nemusel disponovat.	Ano
zástupce 18	Ve větších obcích lidé neznají pořádně kandidáty a vítěz by byl populismus. Zastupitelstvo by si mohlo odhlasovat, že si ponechá rozhodování ve věcech, které náleží starostovi.	Ne
zástupce 19	V tuto chvíli asi nedovedu posoudit důsledky, vše prokáže praxe z každodenní práce.	Ne
zástupce 20	Dovedu.	Ano
zástupce 21	Ano	Ano

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Tabulka 10 - odpovědi na otázku č. 7

Zástupce	7) Jaký způsob přímé volby starostů by pro Vás byl nejefektivnější (jmenovitá volba; preferenční hlasy; lídr vítězné strany apod.)?	7) Analýza
zástupce 1	Netuším, aktuální s přepočtem hlasů a pak dle počtu hlasů co kandidáti obdrželi.	bez odpovědi
zástupce 2	Jmenovitá volba.	Jmenovitá volba.
zástupce 3	Jmenovitá volba nebo lídr strany.	Jmenovitá volba.
zástupce 4	Jmenovitá volba.	Jmenovitá volba.
zástupce 5	Když by to muselo být, tak lídr vítězné strany to by mohlo být nejmenší zlo. Zde se hned nabízí první otázka: co když tento lídr nebude o post starosty stát???, co když budou vítězové dva??? Atd.	Lídr
zástupce 6	Preference, lídr vítězné strany.	Lídr
zástupce 7	Žádná, starosta bez většinové podpory zastupitelstva a rady nemůže nic.	bez odpovědi
zástupce 8	Vzhledem k předchozím odpovědím, je pro mne tento dotaz nerelativní.	bez odpovědi
zástupce 9	Ani jeden, i když nejrelevantnějším je jmenovitá volba.	Jmenovitá volba.
zástupce 10	Dle mě ani jedno, protože ne každý jedinec, který dovede zmanipulovat davy, by splňoval takové kvality a předpoklady, aby se mohl stát starostou. To by měli vždy posoudit zvolení zastupitelé.	bez odpovědi
zástupce 11	Preferenční hlasy.	Preferenční hlasy.
zástupce 12	Jmenovitá volba	Jmenovitá volba.
zástupce 13	Pokud by byla spuštěná přímá volba starosty, tak nejefektivnější by byla volba lídra vítězné strany.	Lídr
zástupce 14	Jmenovitá volba i preferenční hlasy jsou jistě jasným měřítkem přímé volby, ale mohou nastat případy, kdy by tato volba vedla k patovým resp. nestejným výsledkům starosta (silný jedinec z opozice) proti většině zastupitelstva (viz odpovědi Ad5 a Ad6). Proto jediným rozumným měřítkem by mohl být lídr vítězné strany ... ale pokud by se dostal do zastupitelstva a měl nejvíce hlasů za volební uskupení ... Než toto, to radši současný stav a nechat volbu starosty na většinovém názoru zastupitelstva.	Jmenovitá volba.
zástupce 15	Jmenovitá volba.	Jmenovitá volba.
zástupce 16	Podle mého názoru by měl být zvolen starostou lídr vítězné strany.	Lídr
zástupce 17	Preferenční hlasy.	Preferenční hlasy.

zástupce 18	Žádná.	bez odpovědi
Zástupce 19	Pro mne „jmenovitá volba“	Jmenovitá volba.
zástupce 20	Lídr vítězné strany.	Lídr
zástupce 21	Lídr vítězné strany.	Lídr

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Tabulka 11 - odpovědi na otázku č. 8

Zástupce	8) Jak se vám líbí zavedení přímé volby prezidenta?	8) Analýza
zástupce 1	Kladně. Jedná se o "hlas lidu". Jasně vyjádření co lidé chtějí.	Líbí
zástupce 2	Líbí, ale záleží na tom, jak se lidé po volbě dokáží změnit. To je u všech politiků.	Líbí
zástupce 3	Vítám.	Líbí
zástupce 4	Ano líbí.	Líbí
zástupce 5	Nelíbí.	Nelíbí
zástupce 6	Vůbec se mi nelíbí. Lidé většinou nevolí podle rozumu, ale takzvaně z trucu. Jsem zásadně proti přímé demokracii.	Nelíbí
zástupce 7	Nelíbí.	Nelíbí
zástupce 8	Neumím odpovědět.	Nevím
zástupce 9	Nelíbí.	Nelíbí
zástupce 10	Celkem ano, došlo k částečnému odstranění vlivu politických stran, které mohly volbu hodně ovlivnit.	Líbí
zástupce 11	Na tuto otázku po zvolení současného prezidenta změnila názor. Jsem proti přímé volbě prezidenta.	Nelíbí
zástupce 12	Je to jeden z prvků přímé demokracie.	Líbí
zástupce 13	Přímá volba se mi nelíbí, bylo to ukvapené a nepřipravené a to jak ústava, pravomoci prezidenta, jeho role v zahraniční politice atd.	Nelíbí
zástupce 14	V současné legislativní úpravě, bych byl proti. Stejně jako nevolíme předsedu senátu, předsedu poslanecké sněmovny, hejtmána ... protože volíme sbor zastupitelů, z jejichž středu si zastupitelé volí svého předsedu.	Nelíbí
zástupce 15	Jsem spokojená s přímou volbou prezidenta.	Líbí
zástupce 16	V případě kvalitních kandidátů na prezidentský úřad je přímá volba občany lepší variantou a to z důvodu, že nemůže docházet k zákulisním dohodám mezi politickými subjekty. Volí si občané, ne politici.	Líbí
zástupce 17	Nemám k ní výhrady.	Líbí
zástupce 18	Nelíbí. Vždyť kolik procent voličů znalo alespoň dva kandidáty (nemyslím z billboardů, nebo z televize, kde za něho pracuje tým).	Nelíbí
zástupce 19	Nemám s tím problém.	Líbí
zástupce 20	Nelíbí.	Nelíbí
zástupce 21	Rozpačitý.	Nelíbí

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Tabulka 12 - odpovědi na otázku č. 9

Zástupce	9) Jste nakloněn omezení pravomocí rady ve prospěch starosty obce nebo případně jejího úplného odstranění (zrušení rady obce) ze soustavy orgánů obce?	9) Analýza
zástupce 1		Bez odpovědi
zástupce 2	Zrušení rady, pouze celé zastupitelstvo.	Zrušení rady
zástupce 3	Nejsem. V malých obcích je příliš mnoho nároků na starosty, kteří nemají radu. Osobně bych se do této role nechtěl vůbec dostat. Sice se někdy dostávám do skluzu, ale byť malé zpoždění, může zabránit špatnému rozhodnutí.	Nejsem
zástupce 4	Ne, nejsem pro zrušení rady obce.	Nejsem
zástupce 5	Stávající stav mě připadá vhodný.	Nejsem
zástupce 6	Vzhledem k tomu, že v naší obci radu nemáme, se přikláním ke zrušení rady v obcích.	Zrušení rady
zástupce 7	Ano.	Zrušení rady
zástupce 8	Jsme obcí bez rady a zcela nám to vyhovuje. Je to o tom, jaký si kdo nastaví systém a organizaci práce. Zastupitelstvo se u nás schází s pravidelností jednou za měsíc na pracovní poradu a veřejné zasedání, a pokud je to nutné, je možné svolat mimořádné zasedání. Jako starostka pak pracuji s vnitřními zastupitelstvem obce schválenými pravidly a směrnicemi a „skládám účty“ zastupitelům. Hlavním dokumentem je pak pro mne schválený rozpočet, kde se musíme držet jednotlivých kapitol. Tedy za mne bych neměla problém se zrušením rady.	Zrušení rady
zástupce 9	Nelze vyhodnotit, i když pokud by přímá volba starostů / primátorů byla realizována, bylo by logické, aby k přesunu pravomocí směrem ke starostovi došlo, protože jeho mandát od občanů by byl relativně silnější.	Nevím
zástupce 10	Ne, rada obce je dobrým pracovním a poradním nástrojem pro fungování obce.	Nejsem
zástupce 11	Nejsem nakloněna k omezení pravomocí rady.	Nejsem
zástupce 12	Ne nejsem.	Nejsem
zástupce 13	Na otázku neumím odpovědět. V obci radu nemáme a já nemám žádné zkušenosti s radou, a proto se k této otázce nebudu vyjadřovat.	Nevím
zástupce 14	Ne. Zastupitelstvo resp. rada obce, je kolektivní orgán, který má vždy větší váhu než hlas jednoho zastupitele. I když nejvýše postaveného. Jeden člověk se může mýlit, nemusí mít přehled o všem...kolektivní orgán může vyhodnotit problém. V neposlední řadě, jsme jen lidé, je kolektiv hůře uplatitelný.	Nejsem
zástupce 15	Nejsem nakloněna omezení nebo dokonce odstranění rady obce či města.	Nejsem
zástupce 16	Nakloněn k tomu to opatření určitě nejsem. Dle mého mínění	Nejsem

	má rada města svou důležitost a opodstatnění při práci politiků pro občany. Ze zkušenosti vím, že v rámci potřebné akčnosti je jednodušší svolat radu města nebo obce, než celé zastupitelstvo. Ale určitě bych pravomoc rady nekládal pouze do rukou jediného člověka – starosty města či obce.	
zástupce 17	Ne, starosta má své pravomoci, rada může jeho pravomoc i rozšířit. Nicméně jsou okruhy složek v obci, na kterých je nutné, aby o nich rozhodovala rada obce.	Nejsem
zástupce 18	Nejsem pro zrušení rady obce, ale nemohu posoudit omezení pravomocí, poněvadž u nás v obci rada nikdy nebyla.	Nejsem
zástupce 19	Ano, byl bych nakloněn k omezení pravomocí rady ve prospěch starosty a zrušení rady obce ze soustavy orgánů obce.	Zrušení rady
zástupce 20	Ne.	Nejsem
zástupce 21	Ne.	Nejsem

Zdroj: vlastní zpracování, 2019